

شماره چاپ: ۱۳۲۵

شماره ثبت: ۲۵۲

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۷/۱۲/۱۸

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه مالیات بر ارزش افزوده» (فصول اول تا سوم)

کد موضوعی: ۲۳۰

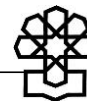
شماره مسلسل: ۱۵۴۰۰-۲

اردیبهشت ماه ۱۳۹۸

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۲.....	فصل اول - کلیات، تعاریف و دامنه شمول
۲۰.....	فصل دوم - مأخذ، نرخ و نحوه محاسبه
۳۲.....	فصل سوم - معافیت‌ها

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«لایحه مالیات بر ارزش افزوده»
(فصول اول تا سوم)

مقدمه

مالیات بر ارزش افزوده اولین بار حدود یک قرن پیش و طی جنگ جهانی اول در کشور آلمان پایه ریزی شد. بیش از نیم قرن نیز از گسترش و فراگیری اجرای آن در دنیا سپری شده است به طوری که در سال ۲۰۱۷ میلادی حداقل ۱۶۵ کشور دنیا نظام مالیات بر ارزش افزوده را اجرا کرده اند. در ایران نیز قریب به یک دهه است که مالیات بر ارزش افزوده اجرا می شود و اکنون این پایه مالیاتی به یکی از مهم ترین اجزای منابع عمومی دولت و درآمدهای مالیاتی کشور تبدیل شده است. به علاوه منابع حاصل از این محل یکی از مهم ترین منابع درآمدی شهرداری ها و دهیاری ها است.

در سال های اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده سازمان امور مالیاتی و مؤدیان مالیاتی با مسائل و چالش های مختلفی روبه رو بوده اند که تلاش شده است با صدور بخشنامه ها و آیین نامه های متعدد از سوی سازمان امور مالیاتی این موانع برداشته شود.

به علاوه دولت تلاش کرده است با استفاده از تجارب سال های اجرای قانون، اصلاحات لازم را در لایحه دائمی کردن قانون مالیات بر ارزش افزوده انجام دهد.

لایحه تقدیمی دولت بیش از یک سال در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و کارگروه مربوطه مورد بررسی قرار گرفته است و در مصوبه نهایی کمیسیون اصلاحات مناسبی در لایحه دولت گنجانده شده است. رئیس اصلی اصلاحات انجام شده در مصوبه کمیسیون اقتصادی در گزارشی با عنوان «درباره لایحه مالیات بر ارزش افزوده ۷. بررسی گزارش کمیسیون اقتصادی (کلیات)» به شماره مسلسل ۱۶۴۲۳ به صورت تفصیلی آورده شده است.

این اصلاحات عمدتاً مبتنی بر آسیب شناسی قانون فعلی و نحوه اجرای آن، جلسات متعدد با کلیه ذی نفعان قانون اعم از دستگاه های دولتی، بخش خصوصی و تعاونی کشور، اساتید دانشگاه ها، کارشناسان و خبرگان مالیاتی و رؤسای سابق سازمان امور مالیاتی انجام پذیرفته است. گفتنی است آسیب شناسی قانون مالیات بر ارزش افزوده در گزارش مستقلی با عنوان «درباره مالیات بر ارزش افزوده ۶. آسیب شناسی اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران» به شماره مسلسل ۱۶۴۲۴ انجام گرفته است. با عنایت به آسیب شناسی های انجام شده، اظهارنظر کارشناسی مرکز پژوهش های مجلس بر مفاد مصوبه کمیسیون اقتصادی طی سلسله گزارش هایی ارائه خواهد شد. در این گزارش به اظهارنظر کارشناسی پیرامون مواد فصول اول، دوم و سوم مصوبات کمیسیون با موضوع تعاریف قانونی و دامنه شمول، معافیت مالیاتی و مآخذ محاسبه مالیات پرداخته شده است.

فصل اول - کلیات، تعاریف و دامنه شمول

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
		<p>ماده (۱)</p> <p>مفاهیم و اصطلاحات به کار رفته در این قانون، دارای تعاریف زیر می‌باشند.</p>	<p>ماده (۱)</p> <p>مفاهیم و اصطلاحات زیر، در این قانون، دارای تعاریف مشروحه ذیل می‌باشند.</p>
<p>در خصوص این بند باید به نکات ذیل توجه داشت:</p> <ul style="list-style-type: none"> • در لایحه ارائه شده از سوی دولت عرضه کالا و عرضه خدمت از یکدیگر تفکیک شده‌اند که به نظر می‌رسد این امر ضرورتی ندارد. • در لایحه دولت سعی بر آن شده است که مفاهیم کالا و خدمت تعریف شوند، اما بررسی‌های کارشناسی و همچنین مرور تجربیات ۱۰ سال گذشته در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده نشان از آن دارد که اولاً ارائه تعریف کامل و جامع برای مفاهیمی نظیر کالا و خدمت سهل ممتنع است. ثانیاً بیم آن می‌رود که با توجه به تحولات سریع و شگرف در حوزه علم و تکنولوژی و در نتیجه پیدایش کالا و خدمات جدید با ماهیت متفاوت، نتوان برخی از پدیده‌های جدید را در قالب تعاریفی که برای کالا و یا خدمت در قانون ذکر می‌کنیم، گنجانده که بروز چنین مسئله‌ای می‌تواند ابهامات و مشکلات اجرایی متعددی را فراهم آورد. ثالثاً عدم 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ب) ماده (۱)</p> <p>عرضه کالا: انتقال کالا از طریق هر نوع معامله</p> <p>بند (د) ماده (۱)</p> <p>ارائه خدمت: انجام خدمات برای غیر در قبال مابه‌ازا.</p>	<p>بند (الف) ماده (۱)</p> <p>عرضه: واگذاری کالا یا ارائه خدمت به غیر، از طریق هر نوع معامله یا عقد قانونی؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>تعریف کالا و یا خدمت در قانون آزمایشی مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ مشکلات و چالش‌های اجرایی و قانونی خاصی را برای فعالان اقتصادی و سازمان امور مالیاتی به دنبال نداشته است. شایان ذکر است که در تعریف ارائه شده از سوی دولت برای «ارائه خدمت» مجدداً از واژه خدمت استفاده شده است که همین امر مقبولیت و دقت تعریف مذکور را به شدت کاهش می‌دهد. تعریف «ارائه خدمت»، بیشتر به صورت سلبی امکان‌پذیر است و به‌طور معمول کشورهای دیگر «عرضه هر چه که کالا نباشد» را به‌عنوان تعریف ارائه خدمت در قوانین خود ذکر کرده‌اند. لذا از آنجا که بودن این تعریف اثری در اجرای قانون نداشته و حتی احتمال سوء تفسیر و یا برداشت‌های متفاوت از آن را پدید می‌آورد، پیشنهاد شده است که علاوه بر عدم تعریف مفاهیم کالا و خدمت صرفاً عرضه آنها توضیح داده شود.</p>			
<p>منظور از مالیات فروش در این قانون در واقع مالیات ستانده است. استفاده از لفظ «مالیات فروش»، ممکن است این تصور را ایجاد کند که مالیات بر ارزش افزوده همان مالیات از حلقه آخر است.</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات مالیات ستانده: مالیات بر عرضه کالاها و ارائه خدمات مشمول، در یک دوره معین.</p>	<p>بند (ز) ماده (۱) مالیات فروش: مالیات بر عرضه کالاها و ارائه خدمات مشمول در یک دوره معین.</p>	<p>بند (ب) ماده (۱) مالیات فروش: مالیات متعلق به عرضه کالاها و ارائه خدمات مشمول مالیات، توسط مؤدی در یک دوره معین؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است: « مالیات نهاده: مالیات بر خرید کالاها و خدمات مشمول مالیات که مؤدیان برای فعالیت‌های اقتصادی خود در یک دوره معین با رعایت این قانون پرداخت می‌نمایند.»</p>	<p>مالیات خرید: مالیات خرید بر کالاها و خدمات مشمول که مؤدیان برای فعالیت‌های اقتصادی خود در یک دوره معین با رعایت این قانون پرداخت می‌نمایند.</p>	<p>بند (پ) ماده (۱)</p> <p>مالیات خرید: مالیات متعلق به خرید کالاها و خدمات مشمول مالیات برای فعالیت‌های اقتصادی مؤدی در یک دوره معین؛</p>
<p>محاسبه مالیات بر ارزش افزوده، با استفاده از فرمولی ساده و با کسر کردن مالیات نهاده (که بدان اعتبار مالیاتی خرید نیز اطلاق می‌شود) از مالیات ستانده (که بدان مالیات متعلق گفته می‌شود) صورت می‌گیرد. این نحوه محاسبه مالیات که از آن به روش تفریقی غیرمستقیم یاد می‌شود، در عمده کشورهای مجری نظام مالیات بر ارزش افزوده مورد استفاده قرار گرفته است. در این روش، مؤدی موظف است که به هنگام عرضه کالا یا ارائه خدمت به خریدار، مالیات بر عرضه کالا یا ارائه خدمت را از وی اخذ کند و پس از کسر مالیات پرداخت شده بابت خرید نهاده‌ها، مواد اولیه تولید و سایر اقلام مصرفی مرتبط با کسب و کار، باقی‌مانده را به حساب‌های تعیین شده سازمان مالیاتی واریز کند.</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است:</p> <p>مالیات بر ارزش افزوده: مالیات ستانده پس از کسر مالیات نهاده در یک دوره معین.</p>	<p>بند (ط) ماده (۱)</p> <p>مالیات بر ارزش افزوده: مالیات فروش پس از کسر مالیات خرید در یک دوره معین.</p>	<p>بند (ت) ماده (۱)</p> <p>مالیات بر ارزش افزوده: مابه‌التفاوت مالیات فروش با مالیات خرید در یک دوره معین؛</p>
<p>لازم به توجه است که براساس مبانی علمی منابعی که در قانون مالیات بر ارزش افزوده به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها اختصاص می‌یابد، مالیات محسوب</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p>	<p>_____</p>	<p>بند (ث) ماده (۱)</p> <p>عوارض: مبالغی که به موجب این قانون به همراه مالیات برای شهرداری‌ها و دهیاری‌ها وضع می‌شود.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>می‌شوند و از لحاظ کارشناسی طبقه‌بندی این منابع ذیل عنوان عوارض دارای اشکالاتی است اما بررسی سابقه و تاریخچه قانونی این موضوع نشان می‌دهد که از سالیان بسیار دور منابعی که به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها اختصاص داده شده است، عنوان عوارض داشته است. بنابراین به‌طور کلی ماهیت کلیه منابعی که از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده حاصل می‌شود، مالیات است و صرفاً قانونگذار بخشی از این وجوه را که به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها تخصیص می‌دهد را عوارض نامیده است هرچند برخلاف مبانی نظیر مالیه عمومی می‌باشد. از همین رو ضرورتی مبنی بر تعریف عوارض در این قانون دیده نمی‌شود.</p> <p>شایان ذکر است که کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با توجه به ملاحظات اجرایی موجود و همچنین توجه به سابقه قانونی موضوع، به تعریف کلمه عوارض در این قانون پرداخته است که در این خصوص توجه به نکات ذیل ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> • در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ و همچنین قانون برنامه ششم توسعه سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌های سراسر کشور از منابع حاصل از اجرای قانون مذکور تحت عنوان «عوارض» طبقه‌بندی شده است. به بیان دیگر کلیه 			<p>در این قانون، هر جا مراد، نوع دیگری از عوارض بوده، به‌صراحت بیان شده است؛ از جمله عوارض سالیانه آلاینده‌گی خودرو و عوارض آلاینده‌گی واحدهای تولیدی.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>منابع حاصل از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده به دو بخش مالیات (سهام دولت) و عوارض (سهام شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) تقسیم می‌شود. لیکن در لایحه دولت تمام منابع حاصل از اجرای این قانون صرفاً با عنوان «مالیات» قید شده است، هرچند شهرداری‌ها و دهیاری‌ها نیز در منابع حاصل از مالیات بر ارزش افزوده سهیم شده‌اند.</p> <p>• در لایحه ارائه شده از سوی دولت علاوه بر حذف کلمه «عوارض» که در قانون فعلی مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد، در ماده (۱) لایحه نیز به تعریف کلمه «عوارض» پرداخته نشده است. طی سالیان متمادی و قبل از اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده استفاده از کلمه «عوارض» به عنوان یکی از منابع درآمدی اصلی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها متداول بوده است و به همین دلیل از جانب شهرداری‌ها و دهیاری‌ها بیم آن می‌رود که با حذف کامل کلمه مذکور از لایحه دائمی نمودن قانون مالیات بر ارزش افزوده به مرور سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از محل منابع مالیات بر ارزش افزوده حذف شده و یا وصول آن با سختی‌های بیشتری همراه شود.^۱ از این رو می‌توان</p>			

۱. شایان توجه است که لزوماً حذف کلمه عوارض منجر به حذف سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از منابع موضوع قانون مذکور نخواهد شد اما محتمل است که با تغییر رویه‌ها و ادبیات مرسوم در نظامات اجرایی کشور مبنی بر حذف کلمه عوارض، اختصاص سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با چالش‌هایی همراه شود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>یا همانند قانون فعلی فصل مالیات از فصل عوارض جدا شود (که این امر با اشکالاتی همراه است) و یا در همه مواد و تبصره‌های لایحه همراه با کلمه «مالیات»، کلمه «عوارض» نیز قید شود که این شیوه قانون‌نویسی به اضافه‌گویی در تهیه و تدوین قانون و مشکلات دیگر منجر خواهد شد.</p> <ul style="list-style-type: none"> • بنا به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، تعریف کلمه «عوارض» در ماده (۱) لایحه و همچنین تصریح به همراه بودن عوارض (سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) با مالیات (هر کجا که در لایحه از کلمه مالیات استفاده می‌شود، مراد مالیات و عوارض است) راهکار مناسبی است که می‌توان از طریق آن ضمن جلوگیری از طولانی شدن قانون شاهد حفظ حقوق شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و سهولت کسب‌وکار مؤدیان باشیم. <p>علی‌رغم نکات مندرج در صدر این توضیحات، در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی کلمه «عوارض» تعریف شده و به صراحت بیان کرده عوارض دریافتی از کالاها و خدمات سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌های سراسر کشور است.</p>			
<p>در گزارش کمیسیون اقتصادی عبارت «اشخاص به ترتیبی که سازمان تعیین و اعلام می‌کند مؤدی محسوب و مشمول تکالیف مقرر در این قانون می‌شوند» به دلایل ذیل از لایحه مذکور حذف شده است.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ن) ماده (۱) مؤدی: شخصی است که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نماید. اشخاص به ترتیبی که</p>	<p>بند (ج) ماده (۱) مؤدی: شخصی است که به عرضه کالا، ارائه خدمت، واردات یا صادرات مبادرت می‌نماید.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<ul style="list-style-type: none"> اولاً می‌تواند به اختلال در بازار برخی از کالا و خدمات بیانجامد (چنانچه با عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات مشابه برخورد‌های متفاوتی از لحاظ شمول و یا عدم شمول در نظام مالیات بر ارزش افزوده شود). ثانیاً با توجه به تجربه ۱۰ ساله در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین پیشرفت سامانه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی، تکنولوژی‌های ارتباطاتی و زیرساختی جدید امکان مشمول کردن همه فعالان اقتصادی که کالا و یا خدمات مشمول مالیات بر ارزش افزوده عرضه می‌کنند، وجود دارد. ثالثاً عدم ثبت‌نام از همه فعالان اقتصادی که کالا و یا خدمات مشمول مالیات بر ارزش افزوده عرضه می‌کنند علاوه بر کاهش درآمدهای مالیاتی دولت زمینه را برای گسترش بخش غیررسمی و کاهش اطلاعات دولت از زنجیره معاملات و تبادلات کالاها و خدمات فراهم می‌کند. 		<p>سازمان تعیین و اعلام می‌کند مؤدی محسوب و مشمول تکالیف مقرر در این قانون می‌شوند.</p>	
<p>با توجه به اینکه رویکرد مالیات‌ستانی در نظام مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد سامانه مؤدیان در مصوبه مجلس در خصوص لایحه «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» تغییر کرده است^۱، بنابراین مفهومی به نام دوره مالیاتی جهت تسلیم اظهارنامه برای مؤدیان که</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ع) ماده (۱) سال مالیاتی: یک سال شمسی است که به چهار دوره مالیاتی سه ماهه تقسیم می‌شود. در صورتی که شروع یا خاتمه فعالیت مؤدی در خلال یک دوره مالیاتی</p>	<p>بند (ج) ماده (۱) دوره مالیاتی: دوره مالیاتی منطبق بر فصول سال شمسی است. هر دوره مالیاتی سه ماه است.</p>

۱. لازم به توضیح است که مصوبه مجلس در خصوص لایحه «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» مورد اشکال شورای محترم نگهبان واقع شده است و همچنان تشریفات قانونی آن جهت ابلاغ و لازم‌الاجرا شدن طی نشده است.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>همه اطلاعات خریدها و فروش‌های خود را در سامانه مذکور ثبت می‌کنند، صرفاً برای مطالبه و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده موضوعیت می‌یابد. در مورد مؤدیان غیرقابل اعتماد که مصادیق آن در مصوبه کمیسیون به صراحت بیان شده است، دوره مالیاتی هم برای تسلیم اظهارنامه و هم برای مطالبه و پرداخت مالیات مفهوم پیدا می‌کند.</p>		<p>باشد، زمان فعالیت مؤدی طی دوره مربوط، یک دوره مالیاتی تلقی می‌شود.</p>	
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>بند (ح) ماده (۱) اعتبار مالیاتی: مالیات و عوارضی که مؤدی بابت خرید کالا (اعم از نهاده و کالای نهایی) یا خدمت به موجب این قانون پرداخت کرده است.</p>
<p>مفاد بند مصوب در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با لایحه مالیات بر ارزش افزوده تفاوت چندانی ندارد. اما عبارت «در این صورت مالیات خرید نهاده‌های مربوط به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی در قیمت تمام شده منظور می‌شود» در لایحه به صورت یک حکم بیان شده است که از منظر اصول قانون‌نویسی، بیان احکام قانونی در مواد مرتبط با تعاریف مناسب نیست. شایان ذکر است که حکم عبارت مذکور، در ماده (۱۰) گزارش کمیسیون اقتصادی آورده شده است.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ق) ماده (۱) معافیت مالیاتی: عدم تعلق مالیات بر عرضه کالاها و ارائه خدمات. در این صورت مالیات خرید نهاده‌های مربوط به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی در قیمت تمام شده منظور می‌شود.</p>	<p>بند (خ) ماده (۱) معافیت مالیاتی: عدم تعلق مالیات و عوارض موضوع این قانون بر کالاها و خدمات.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
	موافق با مصوبه کمیسیون	بند (ل) ماده (۱) قانون مالیات‌های مستقیم: قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ و اصلاحات بعدی آن.	بند (د) ماده (۱) قانون مالیات‌های مستقیم: قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ و اصلاحات بعدی آن.
	موافق با مصوبه کمیسیون	بند (م) ماده (۱) سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور	بند (ذ) ماده (۱): سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور
<p>استفاده از پایانه فروشگاهی موضوع مصوبه مجلس در خصوص لایحه «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» نقش اساسی در اجرای مناسب قانون مالیات بر ارزش افزوده ایفا می‌کند. به بیان دیگر با گسترش و فراگیری پایانه‌های فروشگاهی در سطح کشور، بسیاری از مشکلات و چالش‌هایی که فعالان اقتصادی با اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده داشتند، مرتفع می‌شود. شایان ذکر است که لایحه «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است اما همچنان مراحل و تشریفات قانونی آن برای ابلاغ و لازم‌الاجراء شدن طی نشده است و به همین دلیل ارجاع به قانونی که هنوز به تصویب نهایی نرسیده است، اشکال تنقیحی دارد. از این رو برای حل این مشکل می‌توان عین عبارتی که در مجلس شورای اسلامی در خصوص پایانه فروشگاهی به تصویب رسیده است، در اینجا نیز ذکر شود.</p>	موافق با مصوبه کمیسیون	_____	بند (ر) ماده (۱) پایانه فروشگاهی: پایانه موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>تصریح به سامانه مؤدیان در قانون مالیات بر ارزش افزوده بسیار ضروری است زیرا بسیاری از وظایف و تکالیف مؤدیان از طریق سامانه مؤدیان انجام می‌شود و سامانه مذکور نقش محوری در کاهش مشکلات اجرایی قانون مالیات بر ارزش افزوده دارد.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>بند (ز) ماده (۱) سامانه مؤدیان: سامانه موضوع بند (پ) ماده (۱) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان.</p>
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>ماده (۲) عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و صادرات آنها، از لحاظ مالیات مشمول مقررات این قانون می‌باشد.</p>	<p>ماده (۲) عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و واردات و صادرات آنها، از لحاظ مالیات مشمول مقررات این قانون می‌باشد.</p>
<p>درخصوص این تبصره توجه به نکات ذیل ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> • به دلیل آنکه مصرف شخصی برای اشخاص حقوقی موضوعیتی ندارد، بنابراین ذکر عبارت «اشخاص حقیقی» ضروری است. • مؤدیان بابت خرید نهاده‌های تولید و مواد اولیه و سایر اقلام مرتبط با کسب و کار خود مالیات پرداخت می‌کنند که به‌عنوان اعتبار مالیاتی آنها محسوب می‌شود. حال بدیهی است که اگر برخی از نهاده‌ها را خود تولید کنند (عرضه به خود)، مشمول مالیات خرید نخواهد بود زیرا در این حالت خریدار و فروشنده یکسان است. 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>تبصره (۱) ماده (۲) کالاها و خدمات مشمول مالیات موضوع این قانون که توسط مؤدیان حقیقی خریداری، تحصیل یا تولید می‌شود، در صورتی که برای مصارف شخصی برداشته شود عرضه کالا به خود محسوب می‌شود و مشمول مالیات خواهد شد. در صورتی که عرضه کالا به خود مالیات خواهد شد. در صورتی که عرضه کالا به خود برای استفاده شغلی باشد مشمول مالیات نخواهد شد.</p>	<p>تبصره (۱) ماده (۲) کالاها و خدمات مشمول موضوع این قانون که توسط مؤدیان حقیقی خریداری، تحصیل یا تولید می‌شود، در صورتی که برای مصارف شخصی برداشته شود عرضه کالا به خود محسوب می‌شود و مشمول مالیات خواهد شد. در صورتی که عرضه کالا به خود مالیات خواهد شد. در صورتی که عرضه کالا به خود برای استفاده شغلی باشد مشمول مالیات نخواهد شد.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>• اگر مؤدی بخشی از کالا یا همه آن را به جای استفاده شغلی، برای مصارف شخصی استفاده کند، نقش وی از تولیدکننده به مصرف‌کننده نهایی تغییر کرده و مالیاتی که برای آن پرداخت کرده، اعتبار مالیاتی محسوب نمی‌شود.</p> <p>با توجه به توضیحات فوق به نظر می‌رسد که به کارگیری مفهوم عرضه به خود در قانون مالیات بر ارزش افزوده ضرورت دارد و یکی از ابهامات قانونی موجود در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده را مرتفع می‌سازد.</p>			
<p>معاوضه کالاها و خدمات به معنای تبادل پایاپای همانند فروش نقدی منجر به انتقال مالکیت و استفاده از عین و منفعت کالاها و خدمات می‌شود. لذا به‌عنوان یک نوع از انواع شقوق معامله و عرضه کالا باید مشمول مالیات بر ارزش افزوده شود.</p>	موافق با مصوبه کمیسیون	<p>تبصره (۲) ماده (۲)</p> <p>معاوضه کالاها و خدمات در این قانون، عرضه کالا و ارائه خدمت از طرف هر یک از متعاملین محسوب و مشمول مقررات این قانون می‌باشد.</p>	<p>تبصره (۲) ماده (۲)</p> <p>معاوضه کالاها و خدمات در این قانون، عرضه کالا و ارائه خدمت از طرف هر یک از متعاملین محسوب و مشمول مقررات این قانون می‌باشد.</p>
<p>یکی از مسائل و چالش‌هایی که در دوره آزمایشی اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده برای بسیاری از مؤدیان مالیاتی از جمله پیمانکاران به وجود آمده بود، به موضوع تاریخ تعلق مالیات مرتبط است. در قانون آزمایشی مذکور این پیش فرض ضمنی وجود داشته است که به محض تحقق معامله (صدور صورتحساب، تحویل کالا و ...) وجه معامله بین متعاملین ردوبدل شده و خریدار (کارفرما) مالیات بر ارزش افزوده را به فروشنده (پیمانکار) پرداخته</p>	موافق با مصوبه کمیسیون	<p>ماده (۳)</p> <p>تاریخ تعلق مالیات به شرح ذیل است:</p> <p>الف- در مورد عرضه کالا: تاریخ صورتحساب، تاریخ تحویل و یا تاریخ تحقق معامله، هر یک که مقدم باشد؛</p> <p>ب- در مورد عرضه کالا به خود: تاریخ برداشت برای مصارف شخصی؛</p> <p>ج- در مورد معاوضه: تاریخ معاوضه؛</p> <p>د- در مورد ارائه خدمات: تاریخ</p>	<p>ماده (۳)</p> <p>تاریخ تعلق مالیات، تاریخ صدور صورتحساب است.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>است. اما آنچه در عمل و به‌ویژه در شرایط کنونی با آن مواجه هستیم وجود فاصله زمانی میان تحقق معامله و دریافت و پرداخت وجه در بسیاری از معاملات نظیر معاملات نسیه و قراردادهای پیمانکاری است.</p> <p>راهکاری که در کمیسیون اقتصادی با موافقت سازمان امور مالیاتی برای برطرف شدن این مشکل مصوب شد این بوده است که تاریخ تعلق مالیات بر مبنای حسابداری تعهدی همان تاریخ صدور صورتحساب باشد اما تاریخ مطالبه مالیات بر ارزش افزوده توسط سازمان امور مالیاتی متناسب با دریافت و پرداخت‌های میان خریدار و فروشنده خواهد بود. به بیان دیگر اگر معامله‌ای به صورت نسیه انجام پذیرد، صدور صورتحساب همزمان با تحقق معامله و رد و بدل شدن کالا و یا خدمت خواهد بود (مؤدی مکلف است که تاریخ ثبت معامله در دفاتر حسابداری و ... را تاریخ انجام معامله لحاظ کند) اما دریافت مالیات بر ارزش افزوده از خریدار و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی را می‌تواند تا زمان دریافت وجه معامله از خریدار به تعویق بیندازد.</p> <p>شایان ذکر است که با توجه به مصوبه مجلس در خصوص لایحه «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه</p>		<p>صورتحساب یا تاریخ ارائه خدمت، هر یک که مقدم باشد؛</p>	

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>مؤدیان «امکان ثبت انواع معاملات از جمله نقد، نسبه و ... فراهم شده است و ثبت غیرواقعی نوع معامله، مؤدی مالیاتی را در زمره مؤدیان غیرقابل اعتماد قرار داده و مشمول جرائم سنگینی خواهد کرد.</p>			
<p>هرچه تعداد کالاها و خدماتی که قبوض فروش آنها (مانند قبض آب یا قبض برق) در حکم صورتحساب تلقی می‌شود، بیشتر شود علاوه بر کاهش تکالیف و وظایف مؤدیان، امکان وصول زودتر درآمدهای دولت فراهم می‌شود. لازم به ذکر است که اگر عبارت «سایر مواردی که به تشخیص سازمان، سند فروش کالا یا خدمت محسوب می‌شوند» به معنای قانونگذاری جدید محسوب شود، می‌تواند مغایر با اصل هشتادوپنجم (۸۵) قانون اساسی قلمداد گردد.</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>مواردی نظیر قبوض آب، برق، گاز و مخابرات، بیمه‌نامه‌های صادره توسط شرکت‌های بیمه یا شعب و نمایندگی‌های آنها در حکم صورتحساب محسوب می‌شوند» هستند.</p>	<p>بند (ی) ماده (۳)</p> <p>در مورد فروش آب و برق و گاز و تلفن به مشترکین: تاریخ صورتحساب (قبوض).</p> <p>بند (ک) ماده (۳)</p> <p>در موارد دیگر که به پیشنهاد سازمان به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد: تاریخ صورتحساب.</p>	<p>تبصره ماده (۳)</p> <p>قبوض آب، برق، گاز و مخابرات، بیمه‌نامه‌های صادره توسط شرکت‌های بیمه یا شعب و نمایندگی‌های آنها و سایر مواردی که به تشخیص سازمان، سند فروش کالا یا خدمت محسوب می‌شوند، در حکم صورتحساب هستند.</p>
<p>با توجه به تصویب پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان در مجلس شورای اسلامی و تغییر رویکرد در مالیات‌ستانی و همچنین اصلاح نحوه ارائه اظهارنامه برای مؤدیان قابل اعتماد و خوش حساب (عدم الزام به ارائه اظهارنامه در صورت ثبت همه معاملات در سامانه مؤدیان) متن مصوب کمیسیون اقتصادی مورد تأیید است. لازم به توضیح است که مصوبه مجلس در خصوص پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان به قانون تبدیل نشده و در انتظار طی تشریفات قانونی به منظور ابلاغ است.</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است:</p> <p>مؤدی مکلف است حداکثر تا پایان ماه بعد از انقضای دوره مربوط، ارزش افزوده را ظرف مهلت مذکور به حساب‌های تعیین شده سازمان نزد خزانه‌داری کل کشور، واریز نمایند. در مورد قراردادهای پیمانکاری، مهلت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده تا پایان دوره مالیاتی بعد از دوره مربوطه خواهد بود ... الی آخر.</p>	<p>ماده (۱۸)</p> <p>مؤدیان مکلفند، اظهارنامه هر دوره مالیاتی را حداکثر تا پایان ماه بعد از انقضای دوره مربوط، به ترتیب مقرر در این قانون تسلیم و مالیات بر ارزش افزوده را ظرف مهلت مذکور به حساب‌های تعیین شده سازمان نزد خزانه‌داری کل کشور، واریز نمایند. در مورد قراردادهای پیمانکاری، مهلت پرداخت مالیات بر ارزش افزوده تا پایان دوره مالیاتی بعد از دوره مربوطه خواهد بود ... الی آخر.</p>	<p>ماده (۴)</p> <p>مؤدی مکلف است حداکثر تا پایان ماه پس از انقضای هر دوره مالیاتی، کل مالیاتی را که طی آن دوره به فروش کالا و یا ارائه خدمات توسط وی تعلق گرفته است، با رعایت تبصره (۲) این ماده و پس از کسر اعتبار مالیاتی خود، به‌ترتیبی که سازمان مقرر می‌کند، پرداخت نماید.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>پیشنهاد می‌شود که عبارت «به ترتیبی که سازمان مقرر می‌کند» به دلیل مغایرت با اصل (۸۵) قانون اساسی حذف شود زیرا تفویض مطلق تعیین ترتیب پرداخت مالیات به سازمان امور مالیاتی می‌تواند جنبه قانونگذاری داشته باشد.</p>			
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۱) ماده (۴) مطابق این قانون، اصل بر نقدی بودن معاملات است؛ مگر اینکه نسبه بودن معاملات و دریافت و پرداخت‌های مرتبط با آن در سامانه مؤدیان ثبت شده و به تأیید طرفین رسیده باشد. در مواردی که اصل معامله یا قرارداد در سامانه مؤدیان ثبت نشده باشد، آن معامله یا قرارداد از نظر این قانون، نقد تلقی می‌شود.</p>
<p>۱. با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از معاملات در بازار به صورت غیرنقدی انجام می‌شود، مبنا قرار گرفتن صورتحساب برای پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در قانون فعلی، تا حدی منجر به افزایش انگیزه برای عدم صدور صورتحساب در میان مؤدیان و افزایش فعالیت‌های غیررسمی در اقتصاد شده است. زیرا صدور صورتحساب به منزله دریافت وجه معامله از خریدار تلقی شده و بر همین اساس فروشنده مکلف است مالیات بر ارزش افزوده را در مواعید مقرر به سازمان امور مالیاتی پرداخت کند (فارغ از آنکه وجه معامله و مالیات بر ارزش افزوده آن را از خریدار دریافت</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p>	<p>بند (هـ) ماده (۳) در مورد پیمانکاری: تاریخ پرداخت علی‌الحساب و یا تاریخ تأیید صورت وضعیت، هریک که مقدم باشد؛</p>	<p>تبصره (۲) ماده (۴) در معاملات غیرنقدی نظیر قراردادهای پیمانکاری و مشاوره‌ای (اعم از دولتی و خصوصی)، فروش اقساطی، اجاره به شرط تملیک و سایر معاملات نسبه، تاریخ تعلق مالیات همان تاریخ صدور صورتحساب است؛ لکن مؤدی مجاز است پرداخت مالیات فروش این نوع معاملات را تا زمان پرداخت ثمن معامله توسط خریدار یا مبلغ قرارداد توسط کارفرما، متناسباً، به تأخیر بیندازد و سازمان تا زمان پرداخت مالیات فروش این نوع معاملات توسط کارفرما یا خریدار، مؤدی را مشمول جریمه تأخیر</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>کرده یا دریافت نکرده باشد). مؤدیانی که بر مبنای صورت‌حساب مالیات خود را پرداخت می‌کنند (در حالی که هنوز وجه معامله و یا مالیات بر ارزش افزوده را از خریدار دریافت نکرده‌اند)، با مشکل کمبود نقدینگی مواجه می‌شوند. آن دسته از مؤدیانی که به دلیل عدم پرداخت مالیات بر ارزش افزوده مبتنی بر صورت‌حساب توسط سازمان امور مالیاتی شناسایی می‌شوند (مؤدیانی که به دلیل عدم دریافت مالیات از خریدار نتوانسته‌اند مالیات بر ارزش افزوده را به سازمان امور مالیاتی پرداخت کنند) که البته نسبت به کل فعالان غیررسمی تعداد آنها قابل توجه نیست، مجبور به پرداخت جریمه نیز خواهند شد.</p> <p>۲. با توجه به تغییر رویکردی که در مورد نحوه اخذ مالیات و ثبت اطلاعات در سامانه مؤدیان صورت گرفته است، در ماده مربوط به تاریخ تعلق مالیات نیز تغییراتی ایجاد شده است. به همین منظور برای حمایت از فضای کسب و کار و درعین حال لطمه نخوردن به حسابداری تعهدی، پیشنهاد شده است مفهوم تاریخ مطالبه در کنار تاریخ تعلق آورده شود. از آنجا که بناست همه اطلاعات مربوط به عرضه کالا یا ارائه خدمات در سامانه مؤدیان ثبت شود، نوع پرداخت (نقدی یا غیرنقدی بودن به هر شکل) نیز باید در این سامانه توسط مؤدیان مشخص شود.</p>			در پرداخت نخواهد کرد.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>بدین ترتیب تاریخ تعلق مالیات بر مبنای تاریخ صدور صورتحساب خواهد بود اما، تاریخ مطالبه مالیات براساس نوع پرداخت (نقدی، اقساطی یا انواع دیگر) می‌باشد. در این حالت، از یک طرف مؤدیان انگیزه‌ای برای صادر نکردن صورتحساب نخواهند داشت و از طرف دیگر پیمانکاران متناسب با پرداخت کارفرمای خود ملزم به پرداخت مالیات خواهند بود.</p>			
<p>در قانون فعلی مالیات بر ارزش افزوده، تاریخ تعلق مالیات، زمانی نیست که پیمانکار، وجه نقدی را دریافت کرده، بلکه زمانی است که خدمت را ارائه نموده یا صورتحساب را برای کارفرما صادر کرده است. بنابراین از منظر قانون مالیات بر ارزش افزوده، صرف نظر از آنکه پیمانکار، وجهی را بابت ارائه خدمت دریافت کرده باشد یا خیر، به محض ارائه خدمت یا صدور صورتحساب باید مالیات فروش را محاسبه کرده و در اظهارنامه مالیاتی‌اش درج کند. از سوی دیگر، پیمانکار مذکور به هنگام خرید مواد اولیه و تجهیزات، بایستی مالیات خرید نهاده‌هایش را محاسبه و در اظهارنامه مالیاتی‌اش ثبت کند، خواه نهاده‌هایش را نقدی خریداری کرده باشد یا نسیه. بدین ترتیب، مقدار مالیاتی که باید به حساب‌های تعیین شده توسط سازمان مالیاتی واریز شود، مابه‌التفاوت مالیات فروش و مالیات خرید خواهد بود.</p>	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است:</p> <p>همه کارفرمایان دولتی و خصوصی موظفند علاوه بر ثبت اصل قرارداد پیمانکاری و مشاوره‌ای، همه پرداخت‌های خود به پیمانکار را نیز در سامانه مؤدیان ثبت کرده، همزمان با هر پرداخت، مالیات متناسب با آن را به پیمانکار و یا مشاور پرداخت کند. چنانچه کارفرما از پرداخت مالیات فروش پیمانکار مذکور به هنگام خرید مواد اولیه و تجهیزات، خودداری کند، بعد از انقضای مهلت قانونی، اصل مالیات و جریمه‌های متعلقه توسط سازمان از طریق عملیات اجرایی از کارفرما وصول و اصل مالیات به حساب پیمانکار منظور خواهد شد.</p>	<p>—————</p>	<p>تبصره (۳) ماده (۴)</p> <p>کلیه کارفرمایان دولتی و خصوصی موظفند علاوه بر ثبت اصل قرارداد پیمانکاری، کلیه پرداخت‌های خود به پیمانکار را نیز در سامانه مؤدیان ثبت نموده، همزمان با هر پرداخت، مالیات متناسب با آن را به پیمانکار پرداخت کنند. چنانچه کارفرما از پرداخت مالیات فروش خودداری کند، بعد از انقضای مهلت قانونی، اصل مالیات و جریمه‌های متعلقه توسط سازمان از طریق عملیات اجرایی از کارفرما وصول و اصل مالیات به حساب پیمانکار منظور خواهد شد.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>پذیرش مبنای تعهدی در قانون مالیات بر ارزش افزوده سبب شده است که پیمانکاران و نظام مالیاتی با دو چالش مواجه شوند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اولاً پیمانکاران، مشمول پرداخت مالیات برای ارائه خدماتی شده‌اند که انجام آن مورد تأیید کارفرماست اما کارفرما موفق به پرداخت مابه‌ازای آن خدمت نشده است. به بیان دیگر، به دلیل حاکم بودن سیستم تعهدی در قانون مالیات بر ارزش افزوده، پیمانکاران مشمول پرداخت مالیاتی می‌شوند که نه تنها مابه‌ازای ارائه خدماتشان را دریافت نکرده‌اند بلکه مالیاتی نیز از کارفرما وصول نکرده‌اند که بخواهند به سازمان مالیاتی ایصال کنند. • ثانیاً عمده پیمان‌های بلندمدت به نحوی است که حدود ۶۰ تا ۷۵ درصد از منابع مالی صرف خرید مواد اولیه و تجهیزات مورد نیاز می‌شود، لذا پیمانکار به هنگام خرید آنها مجبور است مالیات خرید را پرداخت کند، لکن چون در طرف مقابل؛ کارفرما مالیات فروش را به وی نمی‌پردازد، وی قادر به وصول و بازپس‌گیری مالیات پرداختی بابت نهاده‌هایش نیست. <p>باتوجه به این مسائل، این تبصره در کنار ماده (۱۶) مصوبه کمیسیون موجب تسهیل فرایند مالیات‌ستانی از پیمانکاران خواهد شد.^۱</p>			

۱. برای توضیحات بیشتر به گزارش مرکز پژوهش‌ها در این خصوص مراجعه شود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>با توجه به محدودیت‌های بودجه‌ای دولت، برخی از پیمانکاران در قبال ارائه خدمت به دولت، اوراق تسویه خزانه دریافت می‌کنند. اوراق تسویه خزانه براساس ماهیت ذاتی آنها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که پیمانکار بابت طلب خود از دولت بتواند با این اوراق بخشی از بدهی خود را به سایر دستگاه‌های دولتی نظیر سازمان امور مالیاتی و ... تسویه کند. در صورتی که دستگاه‌های اجرایی طلبکار از پیمانکار این اوراق را از پیمانکار قبول نکنند علاوه بر عدم تحقق اهداف دولت بابت انتشار اوراق مذکور، سرمایه در گردش فعالان اقتصادی را کاهش داده و محدودیت نقدینگی را برای آنها به دنبال دارد. شایان ذکر است که در صورت عدم اجرای قانون توسط دستگاه‌های اجرایی نظیر سازمان امور مالیاتی و ... اعتماد فعالان اقتصادی نسبت به سیاست‌های مالی دولت آسیب جدی خواهد دید.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۴) ماده (۴)</p> <p>پیمانکاران و مهندسان مشاور موضوع این ماده می‌توانند از اوراق تسویه خزانه موضوع ماده (۲) قانون رفع موانع تولید و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ برای تسویه بدهی مالیات خود استفاده نمایند. سازمان مکلف است این اوراق را پذیرفته و معادل ارزش اسمی آن به حساب مؤدی منظور نماید. میزان وصولی از این محل به‌عنوان عملکرد وصولی نقدی سازمان در سال مربوط محسوب می‌شود.</p>
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ح) ماده (۳)</p> <p>در مورد واردات خدمت: تاریخ ثبت در دفاتر و یا تاریخ پرداخت مابه‌ازا، هر یک که مقدم باشد؛</p>	<p>تبصره (۵) ماده (۴)</p> <p>دوره پرداخت مالیات برای واردات خدمت، دوره پرداخت وجه معامله می‌باشد.</p>

فصل دوم - مأخذ، نرخ و نحوه محاسبه

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>درخصوص این ماده موارد ذیل قابل ذکر است:</p> <ul style="list-style-type: none"> براساس قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان که اخیراً در مجلس شورای اسلامی تصویب شده است، رویکرد نظام مالیات‌ستانی به فعالان اقتصادی رسمی و قابل اعتماد و اظهارنامه‌های آنان تغییر کرده است (نظام تشخیص و رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی در قانون مزبور در جهت بهبود فضای کسب‌وکار متحول شده است). در رویکرد جدید، اصل بر صحت اظهارات مؤدیان است و سازمان امور مالیاتی وظیفه اثبات تخلف مؤدیان را برعهده دارد و مادامی که تخلف آنان به اثبات نرسیده باشد، سازمان امور مالیاتی موظف است اظهارنامه‌های مؤدیان را براساس خوداظهاری بپذیرد. این درحالی است که در رویکرد فعلی سازمان مالیاتی اصل بر عدم صحت اظهارات مؤدیان است. با توجه به توضیحات بند فوق مادامی که فعالان اقتصادی عضو سامانه مؤدیان باشند و همه مبادلات خود را در آن ثبت کنند (و تخلف آنها براساس اسناد و مدارک توسط سازمان امور مالیاتی به اثبات نرسیده باشد)، سازمان امور 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>ماده (۷)</p> <p>مأخذ محاسبه مالیات فروش، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب است. در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبت‌ه احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات فروش، ارزش روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق می‌باشد.</p>	<p>ماده (۵)</p> <p>مأخذ محاسبه مالیات فروش کالاها و خدمات، در مورد مؤدیان عضو سامانه مؤدیان، ارزش فروش مندرج در صورتحساب الکترونیکی است که توسط آنان در سامانه مزبور صادر شده است.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>مالیاتی موظف است که اظهارات مؤدیان را که در سامانه مؤدیان ثبت شده است به‌عنوان مأخذ محاسبه مالیات قبول کند.</p> <p>بنابراین در گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نحوه تعیین مأخذ محاسبه مالیات بر ارزش‌افزوده مطابق با قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان و رویکرد جدید نظام مالیاتی اصلاح شده است.</p>			
<p>براساس مصوبه مجلس درخصوص «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» تا زمانی که مؤدیان عضو سامانه مؤدیان باشند و تخلف آنان نزد مراجع ذی‌صلاح به اثبات نرسیده باشد، مشمول تسهیلات و مشوق‌های مالیاتی متعددی خواهند شد و همچنین اظهارنامه‌های آنان بدون رسیدگی مورد پذیرش قرار خواهد گرفت اما اگر فعالان اقتصادی از عضویت در سامانه مؤدیان امتناع ورزند یا تخلف مؤدیان عضو سامانه اثبات شود، سازمان امور مالیاتی می‌تواند از طرق مختلف به تعیین مأخذ محاسبه مالیات بر ارزش‌افزوده ایشان اقدام کند. فعالان اقتصادی متخلف تسهیلات و مشوق‌های مالیاتی را از دست داده و باید مورد رسیدگی کامل قرار گیرند (در این موارد اصل بر صحت اظهارات آنان نیست).</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۱) ماده (۵)</p> <p>مأخذ محاسبه مالیات فروش کالاها و خدمات در مورد مؤدیانی که عضو سامانه مؤدیان نیستند و نیز مؤدیان متخلف موضوع ماده (۹) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، ارزش روز کالا یا خدمت در زمان تعلق می‌باشد که توسط سازمان براساس اطلاعات موجود در سامانه مؤدیان، استعلام از مراجع ذی‌صلاح یا تعیین کارشناس یا هیئت کارشناسی مشخص خواهد شد. همچنین سازمان می‌تواند برای تعیین مأخذ مشمول مالیات مؤدیان مزبور، از دفاتر، اسناد و مدارک (اعم از الکترونیکی یا غیر الکترونیکی) آنها استفاده نماید. مؤدی مکلف است دفاتر، اسناد</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در نظر گرفتن سازوکارهای انگیزشی (جریمه و تشویق) مناسب و مؤثر برای تشویق فعالان اقتصادی به عضویت در سامانه مؤدیان و ثبت همه مبادلات اقتصادی در آن می‌تواند به گسترش دامنه اجرا و استفاده از سامانه مؤدیان بیانجامد. این تبصره به‌عنوان یک ضمانت اجرایی مؤثر (جریمه) درخصوص کسانی اعمال می‌شود که قانون را به درستی رعایت نکرده‌اند و لذا باید مورد ممیزی حداکثری قرار بگیرند که می‌تواند منجر به اخلاف در کسب‌وکار فعالان اقتصادی متخلف و یا فعال در بخش غیررسمی شود. در این تبصره روش‌های مختلف ممکن برای تعیین مأخذ محاسبه مالیات ارائه شده است که سازمان امور مالیاتی باید با استفاده از آنها مالیات متعلق به اشخاص متخلف را برآورد کند. شایان ذکر است که در قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان و همچنین گزارش کمیسیون اقتصادی درخصوص لایحه مالیات بر ارزش‌افزوده تسهیلات و مشوق‌های مالیاتی قابل ملاحظه و اساسی برای مؤدیان قابل اعتماد در نظر گرفته شده است که علاوه بر حذف آنها برای فعالان اقتصادی بخش غیررسمی، سخت‌گیری زیادی به منظور افزایش تمکین مالیاتی در اشخاص متخلف لحاظ شده است.</p>			<p>و مدارک مذکور را در صورت درخواست مأموران مالیاتی، کارشناس یا هیئت کارشناسی به آنان ارائه کند.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>تعیین مأخذ محاسبه مالیات از مسائل با اهمیتی است که هرگونه کم برآوردی و یا بیش برآوردی آن می‌تواند منجر به اجحاف در حقوق دولت و یا فعالان اقتصادی شود. در این تبصره پیشنهاد شده است که به منظور جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف و بیش برآوردی مأخذ مالیات و ... مواردی از مأخذ محاسبه مالیات حذف شود. به‌طور مثال در صورت احراز اعطای تخفیف از سوی یک فروشنده به خریدار ضروری است که به میزان تخفیف داده شده از مأخذ محاسبه مالیات بر ارزش افزوده کسر شود زیرا عرضه‌کننده کالا و خدمت در این شرایط به میزان تخفیف اعطایی اولاً مبلغ کمتری از خریدار دریافت کرده است و ثانیاً متناسب با آن (متناسب با مبلغی که پس از تبلیغ از خریدار دریافت می‌کند) مالیات بر ارزش افزوده کمتری نیز از خریدار اخذ کرده است. در صورت عدم حذف تخفیفات اعطایی از مأخذ محاسبه مالیات، مالیات بیشتری از فروشنده وصول شده است.</p> <p>شایان ذکر است که در صورت عدم کسر بندهای (ب)، (پ) و (ت) از مأخذ محاسبه مالیات (که خود نوعی شبه‌مالیات و عوارض محسوب می‌شوند) پدیده مالیات‌ستانی مضاعف بروز</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>تبصره ماده (۷)</p> <p>موارد زیر جزء مأخذ محاسبه مالیات فروش نمی‌باشد:</p> <p>(الف) تخفیفات اعطایی؛</p> <p>(ب) مالیات موضوع این قانون که قبلاً توسط عرضه‌کننده کالا یا ارائه‌دهنده خدمت پرداخت شده است؛</p> <p>(ج) سایر مالیات‌های غیرمستقیم و عوارضی که به موجب قوانین موضوعه هنگام عرضه کالا یا ارائه خدمت به آن تعلق گرفته است؛</p> <p>(د) وجوهی که به موجب سایر قوانین وصول می‌شود و به حساب درآمد عمومی واریز می‌گردد؛</p> <p>(ه) یارانه پرداختی دولت بابت جبران تمام یا قسمتی از قیمت کالا یا خدمت عرضه یا ارائه شده به اشخاصی که برای عرضه کالا و ارائه خدمات آنان قیمت مصوب تعیین می‌شود، مشروط به آنکه مالیات فروش به‌عنوان بخشی از آن احتساب نشده باشد؛</p> <p>(و) کمک‌های نقدی یا غیرنقدی و همچنین جبران زیان پرداختی توسط دولت طبق قوانین و مقررات موضوعه، مشروط به آنکه مالیات فروش به‌عنوان بخشی از آن احتساب نشده باشد.</p> <p>(ز) کمک‌های پرداختی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها</p>	<p>تبصره (۲) ماده (۵)</p> <p>موارد زیر جزء مأخذ محاسبه مالیات نمی‌باشد:</p> <p>الف- انواع تخفیفات اعطایی؛</p> <p>ب- مالیات موضوع این قانون که قبلاً توسط عرضه‌کننده کالا یا ارائه‌دهنده خدمت پرداخت شده است؛</p> <p>پ- سایر مالیات‌های غیرمستقیم و عوارضی که به موجب قوانین موضوعه هنگام عرضه کالا یا ارائه خدمت به آن تعلق گرفته است؛</p> <p>ت- وجوهی که به موجب سایر قوانین وصول می‌شود و به حساب درآمد عمومی یا به حساب درآمد شهرداری‌ها واریز می‌گردد؛</p> <p>ث- کمک‌های پرداختی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به سازمان‌های غیرانتفاعی وابسته به خود طبق قوانین و مقررات موضوعه، مشروط به آنکه مالیات متعلقه به‌عنوان بخشی از آن احتساب نشده باشد؛</p> <p>ج- یارانه پرداختی دولت بابت جبران تمام یا قسمتی از قیمت کالاها و خدمات مشمول قیمت‌گذاری، مشروط به آنکه مالیات فروش به‌عنوان بخشی از آن احتساب نشده باشد.</p>

گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	توضیحات
	به سازمان‌های آتش‌نشانی طبق قوانین و مقررات موضوعه، مشروط به آن که مالیات متعلق به‌عنوان بخشی از آن احتساب نشده باشد.		خواهد کرد. به بیان دیگر از مالیات، مالیات دیگری اخذ خواهد شد.
ماده (۶) مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا، مجموع ارزش گمرکی (قیمت خرید، هزینه حمل‌ونقل و حق بیمه) و حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) می‌باشد. مالیات مذکور جزء حقوق ورودی محسوب نمی‌شود.	ماده (۸) مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا، مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی می‌باشد. مالیات مذکور جزء حقوق ورودی محسوب نمی‌شود.	موافق با مصوبه کمیسیون	مفاد گزارش کمیسیون اقتصادی درخصوص این ماده نسبت به متن مندرج در لایحه ارائه شده ازسوی دولت یکسان است لیکن در گزارش کمیسیون صرفاً اجزای تشکیل دهنده ارزش گمرکی و حقوق ورودی به منظور شفاف‌تر شدن قانون و جلوگیری از سوء برداشت و ابهامات اجرایی در آینده اضافه شده است.
ماده (۷) نرخ مالیات کالاها و خدمات، به‌استثنای کالاهای خاص که نرخ آنها در ماده (۲۷) فصل ششم این قانون تصریح شده، نه درصد (۰/۹٪) می‌باشد.	بند (ج) ماده (۹) سایر کالاها و خدمات نه درصد (۰/۹٪)	موافق با مصوبه کمیسیون	
ماده (۸) مالیات که مؤدیان برای خرید کالاها و خدمات موردنیاز برای انجام فعالیت‌های اقتصادی خود پرداخت می‌کنند، به‌عنوان اعتبار مالیاتی آنان منظور شده، از مالیات فروش آنها کسر می‌شود. در صورتی که جمع اعتبار مالیاتی مؤدی در هر دوره مالیاتی بیشتر از مالیات فروش وی باشد،	ماده (۱۰) مالیات خریدی که مؤدیان برای فعالیت‌های اقتصادی خود به استناد اسناد و مدارک و صورت‌حساب‌های صادره موضوع این قانون پرداخت می‌نمایند، از مالیات فروش دوره مربوط قابل کسر است. چنانچه در هر دوره، مالیات خرید مؤدی بیش از مالیات فروش وی باشد، به حساب اعتبار مالیاتی دوره‌های بعد مؤدی منظور خواهد شد. در صورت	موافق با مصوبه کمیسیون	یکی از مهم‌ترین چالش‌های مؤدیان (بالاخص صادرکنندگان) درخصوص اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده طی ۱۰ سال گذشته مسئله استرداد مالیات بر ارزش افزوده به آنها بوده است. چالش مذکور به دو شکل بروز کرده است. در برخی از موارد درخواست مؤدیان مبنی بر استرداد مالیات بر ارزش افزوده رد شده است و در عمده موارد استرداد مالیاتی به آنها با سختی فراوان ناشی از بوروکراسی اداری و سپری شدن زمان بسیار زیاد

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>همراه بوده است به طوری که محدودیت نقدینگی شدید بر مؤدیان مذکور تحمیل کرده است و قدرت رقابت‌پذیری صادرکنندگان رسمی را کاهش چشمگیری داده است.</p> <p>با توجه به تصویب «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان» در مجلس شورای اسلامی و تغییر رویکرد اساسی در مالیات‌ستانی و نگاه به مؤدیان، مادامی که تخلف فعالان اقتصادی به اثبات نرسیده باشد، سازمان امور مالیاتی موظف است که اعتبار مالیاتی یا درخواست استرداد آنها را بپذیرد و لذا مشکل اول مؤدیان، مبنی بر رد اعتبار مالیاتی فعالان اقتصادی یا رد درخواست استرداد آنها تا میزان قابل توجهی کاهش می‌یابد. همچنین به منظور کاهش مدت زمان استرداد ضمانت‌های اجرایی مؤثری شامل مجازات بند (د) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ برای متخلفان از اجرای قانون و همچنین کاهش میزان پاداش سازمان امور مالیاتی موضوع ماده (۴۲) این گزارش در نظر گرفته شده است.</p> <p>شایان ذکر است که براساس مصوبات کمیسیون اقتصادی حداکثر زمان قانونی استرداد مالیاتی از دو ماه (مندرج در لایحه دولت) به یک ماه کاهش داده شده است.</p>		<p>تقاضای مؤدی، پس از رسیدگی، مابه‌التفاوت مذکور از محل وصولی‌های جاری سازمان، مسترد خواهد شد.</p> <p>تبصره (۸) ماده (۱۰)</p> <p>در صورتی که مؤدی درخواست نماید که مازاد مالیات خرید بر مالیات فروش وی در یک دوره مالیاتی مسترد گردد، اداره امور مالیاتی موظف است، حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ ثبت درخواست، نسبت به استرداد مابه‌التفاوت مذکور از محل وصولی‌های جاری اقدام نماید. در غیر این صورت، مشمول خسارتی به میزان دو درصد (۰/۲) در ماه از تاریخ ثبت درخواست نسبت به مبلغ قابل استرداد و مدت تأخیر خواهد بود. متخلفین از اجرای این حکم با درخواست مؤدی و رأی هیئت رسیدگی به تخلفات اداری به مجازات بند (د) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ محکوم می‌شوند.</p> <p>تعیین می‌گردد.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این تبصره درخصوص پذیرش درخواست، نحوه رسیدگی و واریز به حساب مؤدی ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد سازمان به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.</p>	<p>سازمان موظف است مبلغ مازاد را به دوره و یا دوره‌های بعد منتقل نماید. در صورتی که مؤدی درخواست کند که مازاد مزبور به وی مسترد گردد، سازمان موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ثبت درخواست، نسبت به استرداد مابه‌التفاوت مذکور از محل وصولی‌های جاری اقدام نماید. در غیر این صورت، مشمول خسارتی به میزان دو درصد (۰/۲) در ماه از تاریخ ثبت درخواست نسبت به مبلغ قابل استرداد و مدت تأخیر خواهد بود. متخلفین از اجرای این حکم با درخواست مؤدی و رأی هیئت رسیدگی به تخلفات اداری به مجازات بند (د) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ محکوم می‌شوند.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
	موافق با مصوبه کمیسیون	تبصره (۲) ماده (۱۰) مالیات خرید نهاده‌های مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) دولت قابل استرداد نبوده و جزء بهای تمام شده دارایی منظور می‌گردد.	تبصره (۱) ماده (۸) مالیات خرید نهاده‌های مربوط به طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) دولت قابل استرداد نبوده و جزء بهای تمام شده دارایی‌های مزبور منظور می‌گردد.
عدم استرداد مالیات خرید به مؤدیانی که کالا و یا خدمت معاف از مالیات بر ارزش افزوده عرضه می‌کنند یک اصل اساسی در نظام مالیات بر ارزش افزوده است که در همه کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده پذیرفته شده است. در صورت الزام سازمان امور مالیاتی به استرداد مالیات خرید (مالیات پرداختی) به مؤدیانی که به عرضه کالا و یا خدمت معاف از مالیات بر ارزش افزوده اشتغال دارند، امکان وصول درآمدهای مالیاتی دولت به شدت کاهش می‌یابد و یا شاید در مواردی میزان استرداد مذکور بیش از میزان مالیات اخذ شده از کالاها و خدمات مشمول شود.	موافق با مصوبه کمیسیون	تبصره (۳) ماده (۱۰) در صورتی که مؤدیان به عرضه کالاها و ارائه خدمات معاف از مالیات موضوع این قانون اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند، مالیات خرید آنها قابل تهاتر یا استرداد نمی‌باشد.	تبصره (۲) ماده (۸) در صورتی که مؤدی فقط به عرضه کالاها و ارائه خدمات معاف اشتغال داشته باشد و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشد، مالیات پرداختی آنها قابل تهاتر یا استرداد نمی‌باشد.
	موافق با مصوبه کمیسیون	تبصره (۴) ماده (۱۰) در صورتی که مؤدیان به عرضه توأم کالاها و خدمات مشمول و معاف از مالیات اشتغال داشته باشند، صرفاً مالیات خرید مربوط به کالاها و خدمات مشمول، قابل کسر و تهاتر خواهد بود.	تبصره (۳) ماده (۸) در صورتی که مؤدی به عرضه توأم کالاها و خدمات مشمول و معاف اشتغال داشته باشد، صرفاً مالیات که بابت خرید کالاها و خدمات مشمول، یا نهاده‌های موردنیاز برای تولید آنها پرداخت کرده است، حسب مورد، قابل کسر، تهاتر یا استرداد خواهد بود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در ساختار اقتصادی کشور به کالاهای خاصی نظیر فرآورده‌های نفتی، ازسوی دولت یارانه تعلق می‌گیرد. درخصوص این یارانه باید توجه داشت که اولاً دولت بابت یارانه پرداختی به عرضه‌کنندگان کالاهای مشمول یارانه، مالیات بر ارزش افزوده را محاسبه و همراه با یارانه پرداخت نمی‌کند و ثانیاً سازمان امور مالیاتی یارانه دریافتی توسط واحدهای مذکور را در مأخذ تعیین مالیات قرار داده و همچنین متناسب با سهم یارانه در مأخذ مالیات، اعتبار مالیاتی واحدهای تولیدی عرضه‌کننده کالاهای یارانه‌ای را نمی‌پذیرد. به بیان دیگر سازمان امور مالیاتی با یارانه پرداختی توسط دولت به مثابه معافیت برخورد می‌کند.</p> <p>در این حالت واحدهای مذکور باید هم مالیات بر ارزش افزوده بیشتری به سازمان امور مالیاتی پرداخت کنند (مالیاتی که باید توسط دولت به همراه یارانه به آنها پرداخت می‌شد) و هم بخش قابل توجهی از اعتبار مالیاتی آنها رد می‌شود که در مجموع آسیب‌های قابل ملاحظه‌ای به این گونه از واحدهای تولیدی وارد می‌شود و آنها باید بخشی از منابع خود را برای پرداخت مالیات بر ارزش افزوده اختصاص دهند. شایان ذکر است که درخصوص موضوع مزبور اختلافات متعددی میان واحدهای تولیدی</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۴) ماده (۸) یارانه پرداختی دولت بابت جبران بخشی از قیمت تمام شده کالاها و خدمات، معافیت تلقی نمی‌شود.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>عرضه‌کننده کالاها یا یارانه‌ای و سازمان امور مالیاتی نزد دیوان عدالت اداری شکل گرفته است.</p> <p>با توجه به توضیحات فوق و به منظور حل مشکلات اجرایی در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی اولاً براساس بند (ج) تبصره (۲) ماده (۵) گزارش کمیسیون، یارانه پرداختی دولت از مأخذ محاسبه مالیات خارج شد (البته همین موضوع در لایحه دولت نیز تصریح شده است) ثانیاً مطابق با این تبصره دیگر نباید یارانه پرداختی از سوی دولت مصداق معافیت تلقی شود.</p>			
<p>درخصوص این تبصره توجه به نکات ذیل ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> براساس طبقه‌بندی انواع مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر ارزش افزوده‌ای که در ایران اجرا شده از نوع مصرفی است. به همین دلیل مبتنی بر منطق نظری این پایه مالیاتی باید بار مالیاتی آن صرفاً به مصرف‌کننده نهایی اصابت کند. به بیان دیگر سرمایه‌گذاری فعالان اقتصادی و تولید نباید متأثر از مالیات بر ارزش افزوده شود زیرا پرداخت‌کننده نهایی مالیات مذکور مصرف‌کننده نهایی است. از آنجا که خطوط تولید و ماشین‌آلات آن، مورد استفاده مصرف‌کنندگان قرار نمی‌گیرد لذا باید مالیات پرداختی بابت خرید ماشین‌آلات 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>تبصره (۵) ماده (۱۰)</p> <p>صرفنظر از آنکه مؤدیان به عرضه کالاها و خدمات معاف یا مشمول اشتغال داشته باشند، مالیات خرید مربوطه به ماشین‌آلات خطوط تولید آنها قابل کسر، تهاتر و استرداد خواهد بود.</p>	<p>تبصره (۵) ماده (۸)</p> <p>صرفنظر از آنکه مؤدی به عرضه کالاها و خدمات معاف یا مشمول اشتغال داشته باشد، مالیات خرید مربوط به ماشین‌آلات خطوط تولید وی قابل کسر، تهاتر و استرداد خواهد بود.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>خطوط تولید، کالاهای سرمایه‌ای و ... به تولیدکنندگان فارغ از آنکه به عرضه کالا و خدمت مشمول و یا معاف از مالیات بر ارزش افزوده اشتغال دارد به وی مسترد شود.</p> <p>• یکی از اشکالات قانون فعلی مالیات بر ارزش افزوده عدم استرداد مالیات پرداختی بابت خرید ماشین‌آلات خطوط تولید به عرضه‌کنندگان کالا و خدمت معاف از مالیات بر ارزش افزوده است که همین امر منجر به اصابت بار مالیات بر ارزش افزوده به تولیدکنندگان مذکور بوده و سرمایه‌گذاری آنها را تحت تأثیر قرار داده است.</p> <p>با توجه به توضیحات فوق استرداد مالیات پرداختی (مالیات خرید) بابت خرید ماشین‌آلات خطوط تولید کالاها و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده ضروریست و همین تبصره یکی از اصلاحات اساسی ارائه شده در لایحه دولت به منظور کاهش پیامدهای نامطلوب اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده بوده است.</p>			
	موافق با مصوبه کمیسیون	تبصره (۷) ماده (۱۰) آن قسمت از مالیات پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل تهاتر یا استرداد نیست، به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول موضوع قانون مالیات‌های مستقیم محسوب می‌شود.	تبصره (۶) ماده (۸) آن قسمت از مالیات پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل تهاتر یا استرداد نیست، به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول موضوع قانون مالیات‌های مستقیم محسوب می‌شود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>بررسی تجربیات به‌دست آمده از اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده نشان از آن دارد که به دلیل طولانی بودن فرایند زمانی بهره‌برداری از واحدهای تولیدی و معدنی امکان استرداد مالیات پرداختی بابت خرید نهادهای تولید، مواد اولیه و ... برای فعالان اقتصادی مذکور در یک دوره زمانی نسبتاً طولانی وجود ندارد زیرا به دلیل عدم بهره‌برداری، امکان فروش کالا برای فعال اقتصادی مذکور فراهم نشده است و لذا نمی‌تواند مالیات بر ارزش‌افزوده پرداختی توسط خود را (بابت خرید نهادهای تولید) از مالیات بر ارزش‌افزوده دریافتی (بابت فروش کالا به خریداران) کسر کند. همین مسئله منجر به کاهش شدید در سرمایه در گردش و میزان نقدینگی وی شده و هزینه تأمین مالی بر چنین اشخاصی تحمیل خواهد شد. به‌طور کلی در قانون فعلی تا زمانی که این واحدهای تولیدی به بهره‌برداری نرسیده باشند، امکان پذیرفته شدن اعتبار مالیاتی آنها و استرداد مالیات خرید آنها وجود ندارد.</p> <p>بنابراین این تبصره به منظور کمک به فعالان اقتصادی ارائه شده و از اصلاحات اساسی ارائه شده در لایحه مالیات بر ارزش‌افزوده به منظور کاهش پیامدهای نامطلوب اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده بوده است که تصویب آن در مجلس شورای اسلامی توصیه می‌شود.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>تبصره ذیل بند (س) ماده (۱) واحدهای تولیدی و معدنی قبل از بهره‌برداری که دارای مجوز تأسیس از مراجع ذی‌ربط می‌باشند و همچنین، صادرکنندگان و واردکنندگان به‌عنوان مؤدی شناخته شده و بدون حد آستانه مشمول اجرای قانون خواهند بود.</p>	<p>تبصره (۷) ماده (۸) سازمان مکلف است با رعایت تبصره‌های (۲) و (۵) این ماده، مالیات پرداختی واحدهای تولیدی یا معدنی دارای مجوز تأسیس را که در دوره‌های قبل از بهره‌برداری جهت خرید کالاها و خدمات مورد نیاز برای تأسیس و راه‌اندازی واحد موردنظر پرداخت کرده‌اند، مسترد نماید.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در پایان با عنایت به اینکه دلالت مفهومی متن ذیل بند (س) ماده (۱) در لایحه دولت از «شمول اجرای قانون» به «استرداد وجوه مالیات پرداخت شده» در تبصره (۷) ماده (۸) مصوبه کمیسیون تبدیل شده است، شائبه مغایرت حکمی با اصل (۷۵) قانون اساسی را در پی دارد. لذا پیشنهاد می‌شود در فرایند بررسی این تبصره در صحن علنی مجلس، نظر موافق نماینده دولت اخذ شود.</p>			
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>تبصره (۹) ماده (۱۰) مالیات خرید سفارتخانه‌ها، مأموریت‌های دیپلماتیک، پست‌های کنسولی مأموران دیپلماتیک و کارکنان اداری و فنی آنها که تبعه دولت جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشند، به شرط عمل متقابل، و دفاتر سازمان‌های بین‌المللی و اعضای آنان که مقیم جمهوری اسلامی ایران می‌باشند، با ارائه اسناد و مدارک مثبت، قابل استرداد است. نحوه استرداد به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های امور خارجه و امور اقتصادی و دارایی (سازمان) تصویب و ابلاغ خواهد شد.</p>	<p>تبصره (۸) ماده (۸) مالیات پرداخت شده توسط سفارتخانه‌ها، مأموریت‌های دیپلماتیک، پست‌های کنسولی، مأموران دیپلماتیک و کارکنان اداری و فنی آنها که تبعه دولت جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشند، به شرط عمل متقابل؛ و همچنین مالیات پرداخت شده توسط دفاتر سازمان‌های بین‌المللی و اعضای آنان که مقیم جمهوری اسلامی ایران می‌باشند (اتباع غیرایرانی)، با ارائه اسناد و مدارک مثبت، قابل استرداد است. نحوه استرداد به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های امور خارجه و امور اقتصادی و دارایی (سازمان) تصویب و ابلاغ خواهد شد.</p>

فصل سوم - معافیت‌ها

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در خصوص معافیت کالاها و خدمات در نظام مالیات بر ارزش افزوده توجه به نکات ذیل ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> • به طور کلی براساس مبانی نظری مالیات بر ارزش افزوده ارائه خدمات و عرضه کالاها به دو دلیل می‌توانند از پرداخت مالیات مذکور معاف شوند. دلیل اول بیشتر بودن هزینه وصول مالیات نسبت به درآمد حاصل از آن است. برای مثال می‌توان به کشاورزان خردی اشاره کرد که اکثراً در روستاها زندگی می‌کنند. اکثر این افراد آشنایی با مالیات بر ارزش افزوده نداشته و امکان انجام تکالیف قانونی را ندارند. علاوه بر این دسترسی به آنها نیز دشوار است. دلیل دوم نیز، حمایت از دهک‌های درآمدی پایین جامعه است. از آنجاکه مالیات بر ارزش افزوده از مصرف‌کننده نهایی اخذ می‌شود، با معافیت کالاهای ضروری که عمده سبد مصرفی دهک‌های پایین را تشکیل می‌دهد، می‌توان از این قشر حمایت کرد. البته میزان تحقق این هدف به عواملی مانند بازار کالا (انحصاری یا رقابتی بودن) و معافیت یا عدم معافیت نهاده‌های آن بستگی دارد. 	<p>کاهش حداکثری دامنه معافیت‌ها</p>	<p>ماده (۴) عرضه کالاها و ارائه خدمات مشروح زیر و واردات آنها از پرداخت مالیات معاف می‌باشد:</p>	<p>ماده (۹) عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<ul style="list-style-type: none"> • در نظام مالیات بر ارزش افزوده معافیت به نفع تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی نخواهد بود زیرا در صورت معاف شدن کالا و یا خدمت آنها، امکان استفاده از اعتبار مالیاتی نهاده‌ها برای تولیدکننده وجود نخواهد داشت و به ناچار تولیدکننده باید اعتبار مالیاتی را از محل منابع خود پرداخت کرده و یا آنکه بر قیمت تمام شده کالای خود اضافه کند. در چنین شرایطی اولاً مراد قانونگذار مبنی بر کاهش قیمت تمام شده کالاها و خدمات برای مصرف‌کنندگان نهایی محقق نخواهد شد. ثانیاً اعطای معافیت به کالاها و خدمات در قانون مالیات بر ارزش افزوده در تضاد با اهداف این پایه مالیاتی مبنی بر عدم اصابت آن به تولیدکنندگان است. • یکی از مهم‌ترین ایرادهای معافیت کالاها و خدمات در نظام مالیات بر ارزش افزوده، قطع شدن زنجیره عرضه و توزیع کالا و خدمات و در نتیجه کاهش میزان شفافیت در ساختار اقتصادی کشور است. • اعطای معافیت به کالاها و خدمات غیرضروری کاهش درآمدهای مالیاتی دولت و همچنین درآمدهای شهرداری‌ها و دهیاری‌ها را در پی دارد. از آنجاکه یکی از ذی‌نفعان اصلی منابع حاصل از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده 			

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>شهرداری‌ها و دهیاری‌ها هستند، هرگونه افزایش دامنه معافیت‌ها محروم کردن شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از بخشی از درآمدهای بالقوه را در پی دارد.</p> <ul style="list-style-type: none"> • مهم‌ترین مشاهده از تجربیات کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده، پرهیز آنها از موسع نمودن دایره معافیت‌های قانونی‌شان است. در واقع آنان سعی کرده‌اند که از اعطای معافیت‌هایی که منطبق علمی و یا ملاحظه اجرایی و فنی برای آن وجود ندارد پرهیز کنند. این در حالی است که دایره معافیت‌های قانونی کالاها و خدمات در ایران بسیار وسیع است و در گزارش کمیسیون اقتصادی درخصوص لایحه مالیات بر ارزش افزوده نیز نه تنها از وسعت این معافیت‌ها کاسته نشده بلکه کالاها و خدمات دیگری نیز به فهرست معافیت‌های موجود افزوده شده است. • لازم به توضیح است که لزوماً نباید کالاهایی که عرضه آنها معاف هستند، واردات آنها نیز معاف باشد. با توجه به اصل مقصد^۱، در بسیاری از کشورها صادرات کالاها معاف می‌باشند. بنابراین مالیات پرداختی بابت خرید نهاده‌های تولید به آنها برگشت داده خواهد شد و 			

۱. طبق اصل مقصد، تمامی مصارف کالا و خدماتی که داخل ایران انجام می‌شود (یعنی مقصد مصرف)، مشمول مالیات خواهد شد؛ خواه این محصولات داخل ایران تولید شده باشند، خواه از خارج کشور وارد شده باشند.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در قیمت تمام شده کالا لحاظ نخواهد شد. اما زمانی که کالای تولید داخل معاف می‌شود به دلیل عدم پذیرش اعتبار مالیاتی آنها، قیمت تمام شده کالاهای معاف افزایش می‌یابد و توان رقابت با کالای مشابه وارداتی را از دست می‌دهد. بنابراین لازم است در راستای حمایت از تولید ملی، معافیت واردات به صورت جداگانه در قانون ذکر شود و تنها مواردی که تولید مشابه داخل آنها وجود ندارد از پرداخت مالیات معاف شوند. شایان ذکر است که در مصوبات کمیسیون اقتصادی به این موضوع توجه لازم شده است.</p> <ul style="list-style-type: none"> • درنهایت باید اشاره داشت که براساس قانون برنامه ششم توسعه کشور، وضع هرگونه معافیت مالیاتی ممنوع است و تصویب هرگونه معافیت جدیدی که در لایحه یا گزارش کمیسیون یا صحن پیشنهاد می‌شود، نیاز به رای دو سوم نمایندگان دارد. همچنین افزایش دامنه معافیت‌های مالیاتی و عدم اصلاح و یا حذف معافیت غیرضروری فعلی در مغایرت صریح با بندهای (۱۷) و (۱۹) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است که در سال ۱۳۹۲ از سوی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) ابلاغ شده است. با توجه به توضیحات فوق پیشنهاد می‌شود که اولاً 			

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
تا حد امکان از موسع نمودن دایره معافیت‌ها پرهیز شود و ثانیاً معافیت‌هایی که فاقد استدلال متقن علمی یا اجرایی هستند حذف شوند. بنابراین پیشنهاد مشخص مرکز پژوهش‌ها درخصوص این ماده، کاهش حداکثری دامنه معافیت‌ها در قانون مالیات بر ارزش افزوده است.			
باید توجه داشت که اولاً به‌طور کلی منطق اصلی حاکم بر معافیت محصولات کشاورزی هزینه‌های اجرایی و اجتماعی اخذ مالیات بر ارزش افزوده از کشاورزان است. ثانیاً در بند «ر» ماده «۳۳» قانون برنامه ششم توسعه کشور، مصادیق فعالیت‌هایی که عدم فراوری محصولات کشاورزی محسوب می‌شوند، به صراحت ذکر شده است و بنا بر قانون مذکور محصولات کشاورزی فراوری نشده از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشند. بنابراین مصادیقی از محصولات کشاورزی فراوری نشده در گزارش کمیسیون اقتصادی اضافه شده است.		<p>بند (الف) ماده (۴)</p> <p>الف) کالاها</p> <p>جزء (۱) بند (الف) ماده (۴)</p> <p>محصولات کشاورزی فراوری نشده (بسته‌بندی، انجماد، پاک کردن، درجه‌بندی، پوست‌گیری و خشک کردن، از نظر این قانون فراوری محسوب نمی‌گردد) به استثنای چوب خام داخلی؛</p>	<p>بند (الف) ماده (۹)</p> <p>الف) کالاها</p> <p>جزء (۱) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>کلیه محصولات کشاورزی فراوری نشده مشتمل بر محصولات خام زراعی و باغی، گیاهان دارویی، محصولات مرتعی، محصولات جنگل (از جمله چوب خام)، محصولات گلخانه (از جمله سبزی، صیفی، گل و گیاه و انواع قارچ).</p>
در این تبصره مصادیقی از فعالیت‌هایی که فراوری محصولات کشاورزی محسوب نمی‌شود، آورده شده است.		_____	<p>تبصره جزء (۱) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>فعالیت‌های مربوط به مراحل بسته‌بندی، انبارداری و نگهداری محصول در دمای مناسب در سردخانه، انجماد محصول (شامل سردخانه)، پاک کردن، درجه‌بندی، بوجاری بذور، پوست‌گیری مانند شالی کوبی، شستشو، تمیزکاری، تفکیک، همگن‌سازی،</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
			خشک کردن انواع محصولات باروش‌های مختلف مانند چای، کشمش و خرما، تفت دادن مانند نخودپزی و پنبه‌پاک‌کنی، فراوری محصولات کشاورزی محسوب نمی‌شود. ارائه خدمات مزبور به محصولات کشاورزی مشمول مالیات فروش نخواهد بود.
<p>با توجه به آنکه به وسیله دام زنده بخش قابل توجهی از نیاز مصرفی و ضروری انسان تهیه می‌شود، معاف کردن دام زنده و سایر موارد مرتبط با آن از منظر منطق کارشناسی اعطای معافیت به کالاها و خدمات در قانون مالیات بر ارزش افزوده توجیه می‌شود.</p> <p>شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «کمپوست و بستر آماده کشت بافت» مشمول معافیت نیست و از همین رو در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>		<p>جزء (۲) بند (الف) ماده (۲)</p> <p>دام و طیور زنده و آبزیان، زنبور عسل، نوغان و پيله ابريشم؛</p> <p>جزء (۳) بند (الف) ماده (۲)</p> <p>خوراک دام و طیور و آبزیان؛</p>	<p>جزء (۲) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>دام زنده و خوراک آن، کلیه مواد اولیه تولید دام زنده مطابق پروانه صادره توسط وزارت جهاد کشاورزی، کمپوست و بستر آماده کشت بافت؛</p>
<p>با توجه به تعریف ارائه شده از دام در قانون نظام جامع دامپروری کشور، طیور زنده و آبزیان، زنبور عسل، نوغان و پيله ابريشم همگی ذیل تعریف مندرج در آن قرار می‌گیرند و لذا با ذکر تعریف مذکور در این تبصره نیازی به برشمردن همه مصادیق دام زنده در قانون وجود نخواهد داشت.</p>		<p>_____</p>	<p>تبصره جزء (۲) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>دام به حیواناتی (شامل چهارپایان، پرندگان، آبزیان و حشرات) اطلاق می‌گردد که برای امور تغذیه انسان و یا تغذیه دام و فعالیت‌های اقتصادی، تولیدی و آزمایشگاهی، تولید، نگهداری و پرورش داده می‌شوند.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
«نشاء» به نوعی جزء مواد اولیه محصولات کشاورزی محسوب می‌شود و در صورت مشمول شدن آن در قانون مالیات بر ارزش افزوده و به دلیل معافیت خود محصولات کشاورزی، امکان استرداد مالیات خرید آن وجود ندارد و بار مالی برای کشاورزان ایجاد می‌کند و لذا به همین دلیل این مورد به معافیت‌ها اضافه شده است. شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «نشاء» مشمول معافیت نمی‌باشد و در نظر گرفتن معافیت برای آن در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.		جزء (۴) بند (الف) ماده (۹) کود، بذر و نهال و سم؛	جزء (۳) بند (الف) ماده (۹) کود، بذر، نشاء، نهال و سم؛
در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «آب مصارف کشاورزی» مشمول معافیت نمی‌باشد و از همین رو اعطای معافیت به آن در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.		جزء (۵) بند (الف) ماده (۴) آب مصارف کشاورزی	جزء (۴) بند (الف) ماده (۹) آب مصارف کشاورزی
در خصوص این جزء توجه به نکات ذیل ضروری به نظر می‌رسد: منطق معاف شدن این کالاها، ضروری بودن آنها در سبد مصرفی خانوار است.		جزء (۶) قسمت (الف) ماده (۴) آرد خبازی، نان (صنعتی و سنتی)، گوشت، تخم‌ماکیان و پرندگان، انواع ماکارونی، برنج، حبوبات، پروتئین سویا، شیر، ماست، پنیر، شیر خشک؛	جزء (۵) بند (الف) ماده (۹) کالاهای زیر: شیر، پنیر و ماست؛ ۲-۵ تخم‌ماکیان؛

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>معافیت محصولاتی مانند قند و شکر که به سلامتی آسیب می‌زنند، توجیه ندارد؛ چرا که مالیات خود می‌تواند به‌عنوان یک ابزار تنظیم‌گر عمل کرده و الگوی مصرفی را اصلاح کند.</p> <p>از آنجا که شیر خشک کاربردهای غیرضروری نیز دارد، در گزارش کمیسیون اقتصادی تنها شیر خشک مخصوص کودکان از پرداخت مالیات معاف شده است.</p> <p>• شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «ماست»، «ماکارونی» و «تخم‌ماکیان» مشمول معافیت نمی‌باشند و از این رو اعطای معافیت به موارد مذکور در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>			<p>۳-۵ آرد و نان؛</p> <p>۴-۵ انواع گوشت؛</p> <p>۵-۵ انواع ماکارونی؛</p> <p>۶-۵ قند و شکر؛</p> <p>۷-۵ برنج، حبوبات، سویا و پروتئین سویا؛</p> <p>۸-۵ روغن نباتی؛</p> <p>۹-۵ شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان؛</p>
		<p>جزء (۷) بند (الف) ماده (۴)</p> <p>خمیر کاغذ و کاغذ باطله، کتاب، روزنامه، مجله و نشریات (کاغذی و الکترونیکی) انواع دفاتر تحریر و کاغذ چاپ و تحریر.</p>	<p>جزء (۶) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>انواع کالاهای زیر:</p> <ul style="list-style-type: none"> • خمیر کاغذ و کاغذ باطله؛ • دفتر تحریر؛ • کاغذ چاپ و تحریر؛

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
به نظر می‌رسد محصولاتی که محل تبلیغات و چاپ آگهی تبلیغاتی هستند باید مشمول مالیات بر ارزش افزوده شوند زیرا حمایت از آنها ارتباطی با هدف سیاستگذار مبنی بر حمایت از فرهنگ کتاب‌خوانی و حمایت از مطبوعات ندارد.		جزء (۷) بند (الف) ماده (۴) خمیر کاغذ و کاغذ باطله، کتاب، روزنامه، مجله و نشریات (کاغذی و الکترونیکی) انواع دفاتر تحریر و کاغذ چاپ و تحریر.	جزء (۷) بند (الف) ماده (۹) نسخه‌های کاغذی و الکترونیکی محصولات زیر: • کتاب؛ • روزنامه؛ • مجله و نشریات؛
در بند (چ) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی کشور ^۱ مصوب ۱۳۹۲، لوازم شخصی همراه مسافر از پرداخت حقوق ورودی معاف شده و تعیین سقف آن با پیشنهاد وزارت صمت و تصویب هیئت وزیران انجام می‌شود.		جزء (۹) بند (الف) ماده (۴) کالاهای وارده همراه مسافر برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات؛	جزء (۸) بند (الف) ماده (۹) کالاهای وارده همراه مسافر برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات؛
۱. با توجه به ایجاد سامانه مؤدیان، سازوکار جدیدی برای اخذ مالیات از پلافروشان در نظر گرفته شده است که به تفصیل در ماده (۲۷) گزارش کمیسیون اقتصادی درخصوص لایحه مالیات بر ارزش افزوده آمده است و براساس آن مالیات تنها از اجرت و سود طلا گرفته می‌شود. بنابراین معافیت عرضه شمش طلا به‌عنوان ماده اصلی تشکیل‌دهنده مصنوعات طلا در نظر گرفته شده است. ۲. بسیاری از کارشناسان معتقدند که مشمول شدن شمش طلا باعث قاچاق حداکثری این کالا		جزء (۱۱) بند (الف) ماده (۴) واردات شمش طلا توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛	جزء (۹) بند (الف) ماده (۹) شمش طلا و انواع حواله‌های کاغذی الکترونیکی دارای پشتوانه صد درصد طلا

۱. (چ) اسباب سفر و لوازم شخصی و اشیاء غیرمستعمل و مواد خوراکی غیرتجاری همراه مسافر تبصره - سقف ارزش معافیت اقلام موضوع این بند در مورد هر مسافر مبلغی است که به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌شود. در صورت افزایش، مازاد بر آن با حفظ جنبه غیرتجاری مشمول پرداخت حقوق ورودی می‌شود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>شده است به نحوی که طبق گزارش دستگاه‌های نظارتی تقریباً عمده ورود و خروج شمش طلا به کشور به صورت غیررسمی صورت می‌گیرد. طبق بررسی‌های میدانی، میانگین هزینه‌های قاچاق شمش طلا، حدود ۴ درصد است و به همین دلیل علی‌رغم اینکه حقوق ورودی آنها توسط دولت صفر شده است، کماکان قاچاق آن رواج حداکثری دارد. چرا که طبق قانون فعلی این کالا (هم عرضه و هم واردات آن) مشمول نرخ ۹ درصد است.</p>			
<p>از آنجا که مالیات بر ارزش افزوده در کشور از نوع مصرفی است، کالاهای سرمایه‌ای از جمله دارایی‌های غیرمنقول، از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف شده‌اند. بررسی تجربیات جهانی نشان می‌دهد که دارایی‌های غیرمنقول در اکثر کشورهای جهان از مالیات بر ارزش افزوده معاف هستند.</p>		<p>جزء (۱۰) بند (الف) ماده (۴) اموال غیرمنقول، اعم از عین و منفعت؛ این معافیت قابل تسری به ارائه خدمات هتلداری، انبارداری، غرفه‌های نمایشگاهی و همچنین ارائه خدمات اجاره اموال منقول از قبیل ماشین‌آلات منصوبه در آنها و تأسیسات شهرسازی‌ها نخواهد بود.</p>	<p>جزء (۱۰) بند (الف) ماده (۹) دارایی‌های غیرمنقول و انواع حواله‌های کاغذی یا الکترونیکی مبتنی بر آنها؛</p>
<p>این بند مربوط به معافیت انتقال دارایی به/از صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه است. صندوق‌های پروژه، صندوق‌هایی هستند که برای پروژه‌هایی که در مقطع مشخصی شروع و به پایان می‌رسند، تأسیس شده و برخی از دارایی‌ها را مؤسسان به‌عنوان آورده غیرنقد و برخی دیگر را هم خریداران به‌عنوان خریداران واحدهای</p>		<p>جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) هرگونه انتقال دارایی به/از صندوق‌های سرمایه‌گذاری موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸، به‌عنوان آورده غیرنقد شرکا در همان واحدهای سرمایه‌گذاری؛</p>	<p>جزء (۱۱) بند (الف) ماده (۹) هرگونه انتقال دارایی به/از صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۸، به‌عنوان آورده غیرنقد شرکا در همان صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>سرمایه‌گذاری در آن قرار می‌دهند تا این منابع به نهاد استفاده‌کننده از آنها واگذار شود. بعد از اتمام پروژه، عمر صندوق به پایان می‌رسد.</p>			
<p>درخصوص این جزء باید توجه داشت که اولاً با توجه به اینکه مصرف‌کنندگان فرش دستباف عمدتاً از دهک‌های بالای درآمدی هستند، معافیت این کالا را نمی‌توان با استدلال حمایت از مصرف‌کننده توجیه کرد. ثانیاً استدلال دیگری که برای معافیت این کالا ذکر می‌شود، عدم امکان ایفای تکالیف مالیاتی توسط بافندگان خرد است. لذا از این منظر باید صرفاً این نوع از مؤدیان را از مالیات بر ارزش افزوده معاف کرد. البته با توجه به اینکه عمده عرضه‌کنندگان فرش، مؤدیان بزرگی هستند که فرش را از بافندگان خریداری کرده یا به آنها دستمزد می‌پردازند، این استدلال چندان قابل قبول نیست.</p> <p>شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «فرش دستباف» مشمول معافیت نمی‌باشد و از این رو اعطای معافیت به آن در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>	<p>مخالف پیشنهاد حذف</p>	<p>_____</p>	<p>جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۹) فرش دستباف</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>استدلال‌هایی که در مورد فرش دستباف عنوان شد، در این جا نیز وارد است. ضمن اینکه تعریف و مصادیق صنایع دستی نیز چندان روشن نبوده و موجب چالش‌ها و ابهام‌های قابل توجهی در مقام اجرا خواهد شد.</p> <p>شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «صنایع دستی» مشمول معافیت نمی‌باشد و از این رو اعطای معافیت به آن در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>	<p>مخالف پیشنهاد حذف</p>	<p>_____</p>	<p>جزء (۱۳) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>صنایع دستی تولید داخل موضوع ماده (۱) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ مطابق فهرستی که تا پایان دی ماه هر سال توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری پیشنهاد و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد؛</p>
<p>اعطای معافیت به داروهای درمانی و واکسن با توجه به اهمیت آنها در نظام سلامت و همچنین نقش حیاتی آنها در سبد مصرفی خانوارها مطابق با مبانی نظری نظام مالیات بر ارزش افزوده است که معافیت مذکور در عمده کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده اعمال می‌شود.</p> <p>گفتنی است داروهای حیوانی حیطه بسیار گسترده‌ای را در بر می‌گیرد و شامل انواع حیوانات خانگی و ... می‌شود. معاف کردن دارو و واکسن حیوانات خانگی و یا زینتی مبتنی بر مبانی نظری نظام مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشد و فاقد ادله</p>		<p>جزء (۱۴) بند (الف) ماده (۴)</p> <p>واردات داروهای پیشگیری و درمانی (انسانی، حیوانی و گیاهی) و کالاهای مصرفی درمانی با تأیید وزرای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی حسب مورد.</p>	<p>جزء (۱۴) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>انواع داروهای درمانی و واکسن (انسانی و دامی)، لوازم مصرفی درمانی و توانبخشی؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>متقن علمی است. در گزارش کمیسیون اقتصادی به این ملاحظه توجه شده است و تنها داروهای مربوط به انسان و دام (که تعریف آن پیش‌تر ارائه شد) از مالیات بر ارزش افزوده معاف شده‌اند.</p>			
		<p>جزء (۱۵) بند (الف) ماده (۴) رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی، تجهیزات نظامی و اطلاعاتی موضوع بندهای (پ)، (ت) و (ث) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۰ با رعایت ترتیبات مقرر در بندهای مذکور</p>	<p>جزء (۱۵) بند (الف) ماده (۹) رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی، تجهیزات نظامی و اطلاعاتی موضوع بندهای (پ)، (ت) و (ث) ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۰ با رعایت ترتیبات مقرر در بندهای مذکور.</p>
<p>۱. دامنه شمول قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم» تنها محدود به بخش عمومی است لیکن این بند برای حمایت از تولیدکننده به‌خصوص در زمینه نقدینگی به تصویب رسیده است. هر چند در صورت معاف نبودن ماشین‌آلات و ... اعتبار مالیاتی می‌تواند به تولیدکننده مسترد شود، اما در مدت زمانی که این استرداد رخ نداده، ممکن است تولیدکننده با مشکل سرمایه در گردش مواجه شود.</p> <p>۲. مواردی که پیشنهاد اضافه شدن آنها در گزارش کمیسیون آورده شده است، توسط شهرداری ارائه شده و معافیت آنها با توجه به</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>جزء (۱۶) بند (الف) ماده (۴) واردات اقلام زیر توسط واحدهای مجاز با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم؛ الف) ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی، کشاورزی و خطوط تولید صنعتی به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، ب) ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای راهسازی و ریل‌گذاری، ج) هواپیما، هلی‌کوپتر، لوکوموتیو و واگن.</p>	<p>جزء (۱۶) بند (الف) ماده (۹) اقلام زیر مطابق فهرستی که دی ماه هر سال برای اجرا در سال بعد، توسط کمیته‌ای مرکب از وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی و راه و شهرسازی پیشنهاد و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد: ۱-۱۶ ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی، کشاورزی و خطوط تولید صنعتی؛ ۲-۱۶ ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای راهسازی، پل‌سازی، حفاری تونل‌ها و ریل‌گذاری؛ ۳-۱۶ تجهیزات اطفاء حریق و آتش‌نشانی و ایمنی و نجات؛ ۴-۱۶ هواپیما، هلی‌کوپتر، خودروهای آتش‌نشانی و امداد، لوکوموتیو و واگن؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>ضروری بودن آنها به‌عنوان کالای عمومی و هم‌چنین کارکرد سرمایه‌ای آنها توجیه می‌شود.</p> <p>۳. از آنجاکه مرجع تصمیم‌گیر در مورد ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صنعت است و این نهاد از وجود یا عدم وجود کالای مشابه داخلی آنها آگاه است، پیشنهاد می‌شود لیست این تجهیزات با پیشنهاد وزیر صنعت و تصویب هیئت وزیران تهیه شود.</p> <p>۴. این لیست باید دی ماه هر سال برای اجرا در سال بعد ارائه شود تا امکان تغییرات ناگهانی در آن وجود نداشته باشد.</p>			<p>۵-۱۶ تجهیزات کمک توانبخشی معلولان، آمبولانس و تجهیزات پزشکی؛</p>
<p>در خصوص این جزء توجه به نکات ذیل ضروری به‌نظر می‌رسد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • معافیت تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی که در لایحه ارائه شده از سوی دولت ذکر شده است، مطابق با مبانی نظری اعطای معافیت در نظام مالیات بر ارزش افزوده به‌نظر نمی‌رسد. • از آنجاکه تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی در قانون فعلی مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ مشمول مالیات بوده‌اند، معاف کردن آنها در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و تصویب آن نیازمند دوسوم 		<p>جزء (۱۷) بند (الف) ماده (۴)</p> <p>تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و تجهیزات و اقلام با کاربرد منحصر نظامی</p>	<p>جزء (۱۷) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>تجهیزات و اقلام با کاربرد صرفاً دفاعی، نظامی، انتظامی، امنیتی و اطلاعاتی. فهرست این تجهیزات و اقلام با پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>آرای نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی است.</p> <ul style="list-style-type: none"> • معاف کردن تجهیزات و اقلام صرفاً با کاربرد دفاعی، نظامی، انتظامی، امنیتی و اطلاعاتی از مالیات بر ارزش افزوده با توجه به اهمیتی که دارند، به تصویب کمیسیون اقتصادی رسیده است. 			
		_____	جزء (۱۸) بند (الف) ماده (۹) خرید و فروش ارزهای خارجی
		_____	جزء (۱۹) بند (الف) ماده (۹) ارزهای رمزی دارای مجوز از مراجع ذی‌ربط؛
<p>در این تبصره اولاً میان عرضه داخلی (تولید داخل) کالاها با واردات آنها تمایز گذاشته شده است. ثانیاً با مشمول کردن واردات کالاهایی که تولید داخلی مشابه دارند، زمینه تبعیض قانونی موجود به نفع واردات کالاهای خارجی مرتفع شده که این امر به منظور حمایت از تولید ملی پیشنهاد شده است.</p> <p>لازم به توضیح است که مطابق با مصوبه کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی صرفاً یک مرتبه در مبادی گمرکی از واردات کالاهای خارجی مالیات بر ارزش افزوده اخذ می‌شود و کالاهای مذکور پس از ورود به کشور همانند عرضه داخلی کالاهای مشابه، معاف از مالیات بر ارزش افزوده هستند. به بیان دیگر معامله کالاهای وارداتی و تولید داخل مشابه با یکدیگر در سطح قلمرو</p>		_____	<p>تبصره (۱) بند (الف) ماده (۹) واردات کالاهای موضوع جزءهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷)، (۹)، (۱۴)، (۱۵)، (۱۶) و (۱۷) بند (الف) این ماده معاف از پرداخت مالیات می‌باشد. واردات کالاهای موضوع جزءهای (۱)، (۳)، (۵)، (۶)، (۷) و (۱۴) بند (الف) این ماده در صورتی که کالا مشابه داخلی داشته باشد، مشمول معافیت نبوده و مالیات با نرخ استاندارد (۹٪) در مبادی گمرکی به آن تعلق می‌گیرد. عرضه این کالاها در داخل کشور، مانند عرضه کالاهای مشابه داخلی از پرداخت مالیات معاف خواهد بود. در خصوص جزء (۱۴) این بند، در صورتی که وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأیید کند که واردات</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>گمرکی کشور معاف از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده است که دلیل آن در دشواری‌های تفکیک کالاهای وارداتی و تولید داخل در سطح خرده‌فروشی است.</p>			<p>کالای موردنظر به دلیل کمبود تولید داخل نسبت به نیاز بازار، ضرورت دارد، واردات کالای مزبور، مشمول مالیات با نرخ سه درصد (۳٪) خواهد بود.</p>
<p>با توجه به توضیحات ذیل تصویب این تبصره مناسب به نظر می‌رسد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اعطای معافیت به کالاها و خدمات در مالیات بر ارزش افزوده به‌طور مستقیم بر میزان درآمدهای دولت تأثیر دارد و به معنای چشم‌پوشی دولت از برخی درآمدهای خود است. لذا ضروری است که مصرف‌کنندگان نسبت به معافیت‌های مالیاتی موجود در قانون مالیات بر ارزش افزوده، کاهش درآمدهای مالیاتی دولت ناشی از این معافیت‌ها و همچنین اهداف اعطای معافیت به برخی از کالاها و خدمات اطلاعات کافی داشته باشند. • بررسی تجربیات حاصل از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده نشان از آن دارد که در مواردی برخی از عرضه‌کنندگان متخلف از بی‌اطلاعی مصرف‌کنندگان سوء استفاده کرده و بابت فروش کالاها و خدمات معاف از مالیات بر ارزش افزوده از مردم مالیات غیرقانونی به نفع خود اخذ کرده‌اند. در صورت درج برچسب معافیت بر محصولات معاف امکان بروز چنین تخلفاتی به میزان قابل توجهی کاهش می‌یابد. 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۲) بند (الف) ماده (۹) بر خورداری تولیدکنندگان و یا عرضه‌کنندگان کالاهای موضوع این بند از معافیت، منوط به درج برچسب معافیت از مالیات بر ارزش افزوده بر روی بسته‌بندی کالاهای مذکور است. در صورت تخلف از حکم این تبصره، کالاهای مذکور مشمول مالیات مقطوع به نرخ (۹٪) خواهند شد.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>در خصوص این تبصره باید به نکات ذیل توجه داشت:</p> <ul style="list-style-type: none"> • با توجه به اینکه در اهدای کالا به صورت بلاعوض اصولاً مبلغ مالیات بر ارزش افزوده قبلاً توسط فرد اهداکننده پرداخت شده است، ذکر این بند موضوعیتی ندارد؛ مگر اینکه فرد اهداکننده بخواهد کالا را از خارج کشور تهیه و پس از واردات به این نهادها یا مؤسسات اهدا کند. • با توجه به اینکه همه این سازمان‌ها خدمات عمومی و عام‌المنفعه ارائه می‌کنند، می‌توان واردات کالاهای اهدایی به آنها را معاف کرد. ثبت این واردات در گمرک و همچنین الزام تأیید مراجع ذی‌ربط، زمینه سوء استفاده را از مفاد این تبصره تا حدود زیادی منتفی می‌کند. • در مواردی که اهداکننده، محصول تولیدی خود را به این مؤسسات و یا نهادها اهدا می‌کند، مصداق عرضه کالا به خود برای مصارف شخصی قرار گرفته (زیرا از کالای اهدایی به‌عنوان نهاده‌های تولید استفاده نکرده است) و طبق تبصره (۱) ماده (۲) گزارش کمیسیون اقتصادی در خصوص لایحه مالیات بر ارزش افزوده، مشمول مالیات بر ارزش افزوده خواهد بود. 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>جزء (۸) بند (الف) ماده (۴)</p> <p>کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، مؤسسات خیریه و حوزه‌های علمیه با تأیید هیئت وزیران؛</p>	<p>تبصره (۳) بند (الف) ماده (۹)</p> <p>واردات کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان بهزیستی، آستان‌های مقدسه و کمیته امداد امام خمینی با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، حوزه‌های علمیه با تأیید مرکز مدیریت حوزه علمیه استان مربوطه و مؤسسات خیریه با تأیید مراجع صادرکننده مجوز آنها از پرداخت مالیات معاف است.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
	موافق با مصوبه کمیسیون	بند (ب) ماده (۴) ب) خدمات جزء (۲) بند (ب) ماده (۴) انواع خدمات درمانی و پیشگیری (انسانی، حیوانی، گیاهی)، خدمات توانبخشی و حمایتی و خدمات آرامستان‌ها؛	بند (ب) ماده (۹) ب) خدمات جزء (۱) بند (ب) ماده (۹) خدمات درمانی و پیشگیری، خدمات توانبخشی و حمایتی و خدمات آرامستان‌ها؛
<p>خدمات درمانی و پیشگیری مربوط به حیوانات حیطة بسیار گسترده‌ای دارد، در حالی که منطقی برای معافیت این خدمات برای همه حیوانات (برای مثال حیوانات خانگی) وجود ندارد. بنابراین پیشنهاد می‌شود معافیت تنها به خدمات درمانی و پیشگیری دامی (مطابق با تعریف دام در قانون جامع نظام دامپروری کشور) اعطا شود.</p> <p>همچنین از آنجا که واحدهای مکانیزاسیون، کشت بافت و تولید اندام‌های تکثیری گیاهان، خدمات مربوط به کالاهای معاف موضوع بند (الف) را ارائه می‌دهند که عمدتاً توسط کشاورزان مورد مصرف و استفاده قرار می‌گیرند، این خدمات نیز در متن مصوب کمیسیون اقتصادی به فهرست خدمات معاف از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده اضافه شده‌اند که تضادی با منطبق نظری اعطای معافیت در نظام مالیات بر ارزش افزوده ندارد اما باید توجه داشت که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب</p>		جزء (۲) بند (ب) ماده (۴) انواع خدمات درمانی و پیشگیری (انسانی، حیوانی، گیاهی)، خدمات توانبخشی و حمایتی و خدمات آرامستان‌ها؛	جزء (۲) بند (ب) ماده (۹) خدمات درمانی و پیشگیری دامی و گیاهی، واحدهای مکانیزاسیون آب کشاورزی، کشت بافت و تولید اندام‌های تکثیری گیاهان؛

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>سال ۱۳۸۷ ارائه خدمات توسط «واحدهای مکانیزاسیون آب کشاورزی، کشت بافت و تولید اندام‌های تکثیری گیاهان» مشمول معافیت نیست و لذا تسری این معافیت‌ها به موارد مذکور در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور بوده و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>			
<p>معافیت تبلیغات در روزنامه‌ها و نشریات نه در جهت حمایت از این صنعت است و نه از هیچ‌کدام از منطقی‌های اعطای معافیت در نظام مالیات بر ارزش افزوده پیروی می‌کند. بنابراین حذف این قسمت از مصوبه کمیسیون اقتصادی پیشنهاد می‌شود. شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ مصادیق این جزء مشمول معافیت نبوده و لذا اعطای معافیت به آن در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>		_____	<p>جزء (۳) بند (ب) ماده (۹) روزنامه‌نگاری، خدمات چاپ کتاب، روزنامه، نشریه و خدمات نشر و توزیع آنها، و هرگونه تبلیغات در روزنامه‌ها و نشریات؛</p>
	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>جزء (۳) بند (ب) ماده (۴) ارائه خدماتی که مابه‌ازا آن به صورت حقوق و دستمزد پرداخت می‌شود در صورتی که مشمول فصل مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون مالیات‌های مستقیم باشد؛</p>	<p>جزء (۴) بند (ب) ماده (۹) ارائه خدماتی که مابه‌ازا آن به صورت حقوق و دستمزد پرداخت می‌شود در صورتی که مشمول فصل مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون مالیات‌های مستقیم باشد؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
یکی از چالش‌ها و ابهام‌هایی که در خصوص اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد، اخذ مالیات بر ارزش افزوده از حقوق و دستمزد نیروهای انسانی شرکت‌های خدماتی می‌باشد. لازم به ذکر است که دیوان عدالت اداری نیز در رأی شماره (۳۴۸) خود، بر مبنای بند (۱۰) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده، خدمات مشمول مالیات بردرآمد حقوق، موضوع قانون مالیات‌های مستقیم را از پرداخت مالیات معاف کرده است. ^۱ بنابراین با توجه به ادله کارشناسی و رأی دیوان عدالت اداری تصویب این تبصره اکیداً توصیه می‌شود.	موافق با مصوبه کمیسیون	_____	تبصره جزء (۴) بند (ب) ماده (۹) در ارائه خدمت توسط شرکت‌های تأمین نیروی انسانی و شرکت‌هایی که از طریق قراردادهای حجمی خدمات خود را با در اختیار گذاشتن نیروی کار به متقاضی ارائه می‌کنند (مانند شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرستاری و خدمات نظافتی)، بخشی از قرارداد که مربوط به هزینه‌های حقوق و دستمزد است، معاف خواهد بود. حکم این بند مشروط به تأیید میزان حقوق و دستمزد و مزایا توسط سازمان بیمه‌گر است.
در خصوص معافیت عملیات و خدمات بانکی باید توجه داشت که اولاً خدمات بانکی در مصوبه کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به صورت ناقص تعریف شده است و باید شامل گشایش اعتبار اسنادی و نظایر آن نیز شود. ثانیاً ضرورتی مبنی بر معافیت انتقال وجه از مالیات بر ارزش افزوده وجود ندارد زیرا از یکسو انتقال وجه شامل هیچ یک از عملیات و خدمات بانکی نمی‌شود و از سوی دیگر نیازی به معافیت خدمات شرکت‌هایی که به نوعی اشتغال به امور ابزار پرداخت (انتقال وجه) دارند (نظیر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت)، نمی‌باشد.	موافق همراه با اصلاحات متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است: عملیات بانکی شامل دریافت سپرده، اعطای تسهیلات یا ایجاد اعتبار و ارائه خدمات بانکی نظیر صدور ضمانت‌نامه و گشایش اعتبار اسنادی در چارچوب قوانین مربوط و مصوبات شورای پول و اعتبار؛	جزء (۴) بند (ب) ماده (۴) ۴- الف) خدمات مالی و اعتباری بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار و صرافی‌ها که به موجب قانون تأسیس شده یا می‌شوند، یا دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند؛	جزء (۵) بند (ب) ماده (۹) عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده، اعطای تسهیلات و یا ایجاد اعتبار، ارائه ضمانت‌نامه و انتقال وجه در چارچوب قوانین مربوط و مصوبات شورای پول و اعتبار؛

۱. براساس این حکم: « ارائه خدمات مشمول مالیات بر حقوق به‌طور مطلق از مالیات معاف بوده و مقید کردن آن به پرداخت‌کنندگان مستقیم و بی‌واسطه، معایر هدف و اراده مقنن است، لذا بند (۱۱) بخشنامه شماره ۲۸۰۰۴ مورخ ۱۱ بهمن‌ماه برخلاف اطلاق بند (۱۰) ماده (۸۸) قانون یاد شده می‌باشد و ابطال می‌گردد.»

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
		<p>جزء (۴) بند (ب) ماده (۴)</p> <p>۴- ب) خدمات واسپاری اشخاص دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.</p>	<p>جزء (۶) بند (ب) ماده (۹)</p> <p>خدمات تأمین مالی مشتری از طریق تهیه کالا اعم از منقول و غیرمنقول توسط شرکت واسپاری (لیزینگ) در چارچوب قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و قوانین موضوعه کشور و واگذاری آن به مشتری</p>
<p>معافیت خدمات واسپاری به معنی معافیت کالاها و خدمات خریداری شده توسط آنها نیست. لذا برای شفاف شدن موضوع، این تبصره در گزارش کمیسیون مصوب شده است.</p>		<p>_____</p>	<p>تبصره جزء (۶) بند (ب) ماده (۹)</p> <p>معافیت خدمات تأمین مالی توسط شرکت‌های واسپاری (لیزینگ)، به معنی معافیت کالاها و خدماتی که توسط آن شرکت‌ها خریداری و به مشتری واگذار می‌شود، نیست.</p>
<p>در خصوص این بند توجه به نکات ذیل ضروری است:</p> <ul style="list-style-type: none"> براساس قانون تنظیم بازار متشکل غیرپولی مصوب ۱۳۸۳، همه نهادهایی که کار اعتباری می‌کنند باید از بانک مرکزی مجوز دریافت کنند و عدم رعایت این موضوع در سال‌های اخیر موجب تشتت مراجع مجوزدهی و شکل‌گیری مؤسسات غیرمجاز شده است. از همین رو ضروری است که عبارت «یا سایر مراجع مورد تأیید بانک مذکور» حذف شود. با توجه به اعطای معافیت به خدمات بانکی تسری معافیت مذکور به خدمات قرض‌الحسنه نیز به تصویب رسیده است. 	<p>موافق همراه با اصلاحات</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح زیر است:</p> <p>خدمات اعتباری قرض‌الحسنه صندوق‌های قرض‌الحسنه دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و همچنین صندوق‌های قرض‌الحسنه که به موجب قانون تأسیس شده یا می‌شوند؛</p>	<p>جزء (۴) بند (ب) ماده (۴)</p> <p>۴- ج) خدمات اعتباری قرض‌الحسنه صندوق‌های قرض‌الحسنه دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سایر مراجع مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و همچنین صندوق‌های قرض‌الحسنه که به موجب قانون تأسیس شده یا می‌شوند؛</p>	<p>جزء (۷) بند (ب) ماده (۹)</p> <p>خدمات اعتباری قرض‌الحسنه صندوق‌های قرض‌الحسنه دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سایر مراجع مورد تأیید بانک مذکور و همچنین صندوق‌های قرض‌الحسنه که به موجب قانون تأسیس شده یا می‌شوند؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>بررسی فضای کسب‌وکار در کشور نشان می‌دهد که همواره موضوع تأمین مالی، دریافت تسهیلات و ضمانت‌نامه‌های بانکی از مشکلات جدی فعالان اقتصادی بوده است؛ لذا در راستای حمایت از تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی معافیت موضوع این جزء به تصویب رسیده است. با توجه به آنکه در قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ خدمات موضوع این جزء مشمول معافیت نبوده است لذا اعطای این معافیت در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>جزء (۴) بند (ب) ماده (۴) ۴- د) اعطای تسهیلات و صدور ضمانت‌نامه‌ها توسط صندوق‌های حمایتی، سرمایه‌گذاری و بیمه‌ای که به موجب قانون تأسیس شده‌اند در چارچوب اساسنامه آنها.</p>	<p>جزء (۸) بند (ب) ماده (۹) اعطای تسهیلات و صدور ضمانت‌نامه‌ها توسط صندوق‌های حمایتی، ضمانت صادرات، سرمایه‌گذاری و بیمه‌ای که به موجب قانون تأسیس شده‌اند در چارچوب اساسنامه آنها.</p>
<p>دلیلی که برای معافیت خدمات بیمه ارائه شده است، پایین بودن ضریب نفوذ این خدمات می‌باشد. شایان ذکر است که درآمد حاصل از مالیات بر ارزش‌افزوده این بخش، بیش از ۲۰۰۰ میلیارد تومان در سال ۱۳۹۵ بوده است. علاوه بر این اخذ مالیات، باعث شفاف شدن شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات بیمه می‌شود که فعالیت آنها دارای ابهام‌های زیادی است. به نظر می‌رسد تنها معافیت خدمات بیمه‌های درمانی را می‌توان مطابق با منطق نظری اعطای معافیت در نظام مالیات بر ارزش‌افزوده دانست.</p>	<p>مخالف متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است: خدمات بیمه‌های درمانی و محصولات کشاورزی؛</p>	<p>جزء (۶) بند (ب) ماده (۴) خدمات بیمه مستقیم و اتکایی دارای مجوز فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و همچنین خدمات بیمه محصولات کشاورزی؛</p>	<p>جزء (۹) بند (ب) ماده (۹) خدمات بیمه مستقیم و اتکایی دارای مجوز فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، خدمات بیمه محصولات کشاورزی و خدمات بیمه اجتماعی؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ خدمات موضوع این جزء مشمول معافیت نیستند. لذا اعطای این معافیت در گزارش کمیسیون اقتصادی در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.			
		جزء (۷) بند (ب) ماده (۴)	جزء (۱۰) بند (ب) ماده (۹)
		خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و بازارگردانی و سیدگردانی توسط اشخاص دارای مجوز فعالیت از شورای عالی بورس یا سازمان بورس و اوراق بهادار؛	خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و بازارگردانی و سیدگردانی توسط اشخاص دارای مجوز فعالیت از شورای عالی بورس یا سازمان بورس و اوراق بهادار؛
		جزء (۸) بند (ب) ماده (۴)	جزء (۱۱) بند (ب) ماده (۹)
		بازخرید؛ نقل و انتقال سهام، حق تقدم، سهم‌الشرکه و سایر اوراق بهادار؛	انتشار و نقل و انتقال اوراق مبتنی بر دارایی توسط اشخاص دارای مجوز فعالیت از شورای عالی بورس یا سازمان بورس و اوراق بهادار؛
		جزء (۹) بند (ب) ماده (۴)	جزء (۱۲) بند (ب) ماده (۹)
		نقل و انتقال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای مجوز از بورس اوراق بهادار.	نقل و انتقال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای مجوز از بورس اوراق بهادار؛
با توجه به اینکه مصرف‌کنندگان نهایی خدمات حمل و نقل هوایی عموماً از سطوح بالای اقتصادی جامعه هستند، دلیلی برای معاف کردن این خدمت از مالیات بر ارزش افزوده به نظر نمی‌رسد. شایان ذکر است که براساس متن منتشر شده از قانون		جزء (۱۰) بند (ب) ماده (۴)	جزء (۱۳) بند (ب) ماده (۹)
		۱۰ - خدمات حمل و نقل: ۱۰-الف) خدمات حمل و نقل عمومی مسافری درون و برون شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی؛	خدمات حمل و نقل (اعم از بار و مسافر) درون و برون شهری و بین‌المللی جاده‌ای، ریلی و دریایی؛

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ در روزنامه رسمی، «خدمات حمل و نقل بار» مشمول معافیت نمی‌باشد لذا اعطای این معافیت در این جزء از گزارش کمیسیون اقتصادی در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>		<p>۱۰-ب) خدمات حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و خطوط انتقال لوله‌ای و سیمی؛</p>	
		<p>جزء (۱۰) بند (ب) ماده (۴)</p> <p>۱۰-ب) خدمات حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و خطوط انتقال لوله‌ای و سیمی؛</p>	<p>جزء (۱۴) بند (ب) ماده (۹)</p> <p>خدمات حمل و نقل به وسیله خطوط انتقال لوله‌ای و سیمی؛</p>
<p>به دلیل آنکه استفاده از این خدمت توسط اشخاص مقیم ایران صورت نمی‌پذیرد و همچنین منجر به افزایش درآمدهای ارزی کشور خواهد شد، معاف کردن خدمات موضوع این جزء به تصویب رسیده است.</p> <p>شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «خدمات حمل و نقل عبور خارجی کالا» مشمول معافیت نمی‌باشد و از همین رو اعطای معافیت به خدمات حمل و نقل عبور خارجی کالا (ترانزیت) در تضاد با بند (الف) ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم</p>		<p>جزء (۱۰) بند (ب) ماده (۴)</p> <p>۱۰-ج) خدمات حمل و نقل عبور خارجی کالا (ترانزیت)؛</p>	<p>جزء (۱۵) بند (ب) ماده (۹)</p> <p>خدمات حمل و نقل عبور خارجی کالا (ترانزیت)؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد. البته باید توجه داشت که این خدمات حمل‌ونقل عبور خارجی کالا به نوعی صادرات خدمت محسوب می‌شود و لذا از لحاظ کارشناسی تصویب این جزء پیشنهاد می‌شود.			
شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «خدمات ورزشی» مشمول معافیت نمی‌باشد و از همین رو اعطای معافیت به آن در تضاد با بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.		جزء (۱۱) بند (ب) ماده (۴) خدمات آموزشی و پژوهشی طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (سازمان)، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد؛	جزء (۱۶) بند (ب) ماده (۹) خدمات آموزشی، پژوهشی و ورزشی طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (سازمان)، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت ورزش و جوانان ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد؛
این معافیت می‌تواند باعث تشویق پروازهای عبوری به استفاده از آسمان کشورمان شده و درآمد ارزی برای کشور ایجاد کند.		بند (۱۳) قسمت (ب) ماده (۴) ارائه خدمات ناوبری و مخابراتی و سرویس‌های مراقبت از هر هواپیما در پروازهای عبوری، بدون توقف و یا با توقف در ایران که از قلمرو هوایی ایران استفاده می‌کنند.	جزء (۱۶) بند (ب) ماده (۹) خدمات ناوبری و مخابراتی و سرویس‌های مراقبت از هر هواپیما در پروازهای عبوری بدون توقف و یا با توقف در ایران که از قلمرو هوایی کشور استفاده می‌کنند.
این بند جهت اعطای معافیت به خدمات مربوط به تجهیزات امنیتی، نظامی و ... اضافه شده است. شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ خدمات موضوع		_____	جزء (۱۸) بند (ب) ماده (۹) خدمات فنی، بازسازی، تعمیر و نگهداری کالاهای موضوع بند (۱۷) بخش (الف) این ماده در صورتی که به تشخیص سازمان توسط مراکز

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
این جزء مشمول معافیت نبوده و لذا اعطای معافیت به خدمات مذکور در تضاد با بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.			وابسته به دستگاه‌های نظامی، انتظامی یا امنیتی ارائه شود.
<p>درخصوص این جزء باید به نکات ذیل اشاره کرد:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اعطای معافیت عام به کلیه هتل‌ها و مراکز اقامتی با هیچ‌کدام از اصول علمی اعطای معافیت در نظام مالیات بر ارزش افزوده هم‌خوانی ندارد. زیرا عمدتاً افرادی از خدمات هتل‌های لوکس استفاده می‌کنند که تمکن مالی قابل توجهی دارند و لذا معاف کردن هتل‌های لوکس و مجلل (۴ ستاره و ۵ ستاره) توصیه نمی‌شود. • به دلیل آنکه بسیاری از هتل‌های لوکس و مجلل علاوه بر خدمات اقامتی در عرصه‌های دیگری نظیر رستوران‌داری، ارائه خدمات ورزشی، برگزاری مراسم‌ها و همایش‌ها و ... نیز فعالیت می‌کنند، امکان تفکیک خدمات اقامتی آنها از سایر فعالیت‌های اقتصادی آنها با دشواری‌هایی همراه است که می‌تواند منجر به فرار مالیاتی و یا بروز فساد و تبانی میان برخی از فعالان اقتصادی و ممیزان مالیاتی شود. • شایان ذکر است که در قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ «خدمات اقامتی هتل‌ها 	<p style="text-align: center;">مخالف</p> <p>متن پیشنهادی مرکز پژوهش‌ها به شرح ذیل است:</p> <p>خدمات اقامتی هتل‌ها و مراکز اقامتی سه ستاره به پایین</p>	<p style="text-align: center;">_____</p>	<p>جزء (۱۹) بند (ب) ماده (۹) خدمات اقامتی هتل‌ها و سایر مراکز اقامتی</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>و سایر مراکز اقامتی» مشمول معافیت نمی‌باشد و از همین رو معاف کردن خدمات اقامتی هتل‌ها در تضاد با بند «الف» ماده (۶) قانون برنامه ششم توسعه کشور است و نیاز به رأی دوسوم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای تصویب دارد.</p>			
<p>این تبصره به منظور کاهش و یا رفع برخی از چالش‌ها و مسائلی است که طی ۱۰ سال گذشته در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده بروز کرده است و مشکلاتی را برای فعالان اقتصادی و یا سازمان امور مالیاتی فراهم کرده است.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره بند (ب) ماده (۹) در مواردی که دریافت وجه توسط یک مؤدی مستند به فروش کالا یا ارائه خدمت نیست، مانند دریافت هرگونه خسارت، درآمدهای حاصل از تسعیر دارایی‌های ارزی، انواع سود، انواع جریمه، آورده نقدی یا غیرنقدی به‌عنوان سرمایه و انواع کمک‌های دولتی، عرضه خدمت محسوب نمی‌شود و مأخذ محاسبه مالیات نمی‌باشد.</p>
<p>گسترش معافیت مالیاتی همراه با استرداد منجر به کاهش قابل توجه درآمدهای مالیاتی دولت خواهد شد زیرا دولت مکلف است علاوه بر عدم اخذ مالیات از کالاها و خدمات معاف، مالیات پرداختی بابت خرید نهاده‌ها و مواد اولیه را به عرضه‌کننده کالاها و خدمات مزبور مسترد کند. به‌طور کلی تجربیات بین‌المللی گسترش دامنه نرخ صفر مالیاتی در مالیات بر ارزش افزوده (معافیت همراه با استرداد) را پیشنهاد نکرده و به صراحت توصیه می‌کنند که معافیت همراه با</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>ماده (۵) موارد زیر از پرداخت مالیات معاف هستند و مالیات خرید نهاده‌های آنها مسترد می‌شود.</p>	<p>ماده (۱۰) موارد زیر از پرداخت مالیات معاف هستند و مالیات خرید نهاده‌های آنها مسترد می‌شود.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
استرداد باید محدود به موارد مشخصی نظیر صادرات کالا و خدمات، تجهیزات و ماشین‌آلات خطوط تولیدی و ... باشد.			
از آنجا که صادرکنندگان کالا از طریق مبادی گمرکی کشور اقدام به صدور کالا می‌کنند و همچنین صادرات کالا از لحاظ فیزیکی کاملاً محسوس و قابل مشاهده است، احتمال بروز اختلاف میان مؤدیان و سازمان امور مالیاتی در خصوص اثبات صادرات کالا بسیار کمتر از اثبات صدور خدمت است. لذا در خصوص این بند باید توجه داشت که مصادیق اسناد و مدارک مثبت در مورد صادرات خدمات باید تا حد امکان مشخص شوند. ذکر عبارت کلی اسناد و مدارک مثبت، ابزار تفسیر قانون را در اختیار نهاد مالیات‌ستان می‌گذارد و با توجه به مشکلات موجود در زمینه استرداد مالیات نهاده‌ها به صادرکنندگان، امکان بروز اشکالات اجرایی و اختلاف میان مؤدیان و سازمان مذکور در این حوزه افزایش می‌یابد. یکی از وظایف نمایندگان رسمی ایران در کشورهای مختلف تأیید قراردادهای و گواهی انجام کار فعالان اقتصادی در خارج از کشور است. بنابراین این اسناد می‌تواند به‌عنوان یکی از مدارک اثبات صادرات خدمات لحاظ	موافق با مصوبه کمیسیون	بند (الف) ماده (۵) صادرات کالاها و خدمات به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی از طریق مبادی خروجی رسمی یا پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا خدمات با ارائه قرارداد مربوط و گواهی انجام کار (در مورد صادرات کالا) و مدارک مثبت (در مورد صادرات کالاها) و اسناد و مدارک مثبت (در مورد صادرات خدمات)	بند (الف) ماده (۱۰) صادرات کالاها به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری - صنعتی از طریق مبادی خروجی رسمی با ارائه پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا پروانه سبز گمرکی صادره توسط گمرک یا خدمات با ارائه قرارداد مربوط و گواهی انجام کار که به تأیید نزدیک‌ترین نمایندگی رسمی جمهوری اسلامی ایران در کشور مقصد رسیده باشد یا گواهی ارزی با تأیید بانک مرکزی یا سایر اسناد و مدارک مثبت.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>شوند. گواهی ارزآوری بانک مرکزی سند دیگری است که می‌تواند تأییدکننده صادرات خدمات توسط فعال اقتصادی باشد. با توجه به ملاحظات فوق، در گزارش کمیسیون اقتصادی مفاد لایحه دولت اصلاح شده است.</p>			
<p>در خصوص موارد مذکور در این ماده باید به نکات ذیل توجه داشت:</p> <ul style="list-style-type: none"> از آنجاکه مالیات بر ارزش افزوده در کشور ما از نوع مصرفی است، بنابراین تجهیزات و ماشین‌آلات سرمایه‌ای باید تا حد امکان و به شرط قابل تمییز بودن از سایر کالاها و خدمات، مشمول مالیات بر ارزش افزوده نشوند. از طرفی تولیدکنندگان آنها نیز با توجه به هزینه‌های زیادی که در تولید این وسایل متحمل می‌شوند و مالیات‌های قابل توجهی که بابت خرید نهاده‌ها و مواد اولیه تولید پرداخت می‌کنند، باید بتوانند مالیات نهاده‌های خود را پس بگیرند. بنابراین معافیت با استرداد این کالاها هم در لایحه دولت و هم در گزارش کمیسیون اقتصادی پیش‌بینی شده است. برای حمایت از تولید داخل، در متن گزارش کمیسیون تصویب شده است که تنها تجهیزات سرمایه‌ای تولید داخل مشمول معافیت با استرداد شوند. 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>بند (ج) ماده (۵) عرضه ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای معدنی، کشاورزی و خطوط تولید صنعتی به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط واحدهای مجاز؛</p> <p>بند (د) ماده (۵) عرضه ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای راهسازی و ریل‌گذاری توسط واحدهای مجاز</p> <p>بند (ه) ماده (۵) عرضه هواپیما، هلی‌کوپتر، لوکوموتیو و واگن توسط واحدهای مجاز؛</p>	<p>بند (ب) ماده (۱۰) ماشین‌آلات و تجهیزات سرمایه‌ای صنعتی، معدنی، کشاورزی، راهسازی، حفاری تونل و ریل‌گذاری، هلی‌کوپتر، هواپیما، خودروهایی آتش‌نشانی، لوکوموتیو و واگن در صورتی که به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت تولید داخل محسوب شود، از مالیات معاف بوده و مالیات خرید نهاده‌ها به تولیدکننده مسترد می‌شود. فهرست کالاها مذکور و مشخصات تولیدکنندگان آنها ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت اعلام می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است هرگونه اصلاح و تغییر در فهرست مزبور را تا پایان بهمن‌ماه هر سال برای اجرا در سال بعد اعلام کند.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<ul style="list-style-type: none"> با توجه به حوزه وظایف و اختیارات وزارت صنعت، معدن و تجارت تنها مرجع کارشناسی تشخیص داخلی بودن کالاها، وزارتخانه مزبور است. با توجه به توضیحات فوق به نظر می‌رسد که مفاد این بند از اصلاحات اساسی و مهم لایحه مالیات بر ارزش افزوده به منظور کاهش مشکلات ناشی از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده طی ۱۰ سال گذشته است. 			
<p>در خصوص این بند باید به نکات ذیل توجه داشت:</p> <ul style="list-style-type: none"> بر اساس پیشنهاد دولت در جزء «۱۰-د» بند «ب» ماده (۴) لایحه «خدمات معاوضه (سوآپ) نفت خام و فراورده‌های نفتی (بنزین، نفت گاز، نفت کوره، نفت سفید، گاز سوخت هوایی)، گاز طبیعی و برق» از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشند اما بر اساس گزارش کمیسیون اقتصادی موارد مذکور مشمول مالیات با نرخ صفر (معافیت همراه با استرداد) خواهند بود. درباره خدمات معاوضه (سوآپ) حامل‌های انرژی دو نوع ملاحظه به ظاهر متضاد وجود دارد. از یک طرف، معاف کردن آنها موجب عقیم شدن مالیات بر ارزش افزوده در شفاف‌سازی این 	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>بند (پ) ماده (۱۰) خدمات معاوضه (سوآپ) نفت خام و فراورده‌های نفتی (بنزین، نفت گاز، نفت کوره، نفت سفید، گاز مایع و سوخت هوایی)، گاز طبیعی و برق؛</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>خدمات خواهد شد و زمینه را برای مقابله با قاچاق حامل‌های انرژی از این طریق تضعیف خواهد کرد. از طرف دیگر، یکی از ابزارهای مهم برای گسترش عمق استراتژیک کشورمان در سایر کشورها، تعمیق و گسترش استفاده از سوآپ با استفاده از دیپلماسی تجاری - اقتصادی است. جمع این دو ملاحظه تنها هنگامی میسر است که سوآپ حامل‌ها را مشمول نرخ صفر کنیم.</p> <ul style="list-style-type: none"> • توجه به ماهیت سوآپ نشان از آن دارد که خدمات مرتبط با آن به نوعی صادرات قلمداد می‌شوند و لذا مطابق با قاعده پذیرفته شده در همه کشورهای مجری مالیات بر ارزش افزوده مبنی بر استرداد مالیات خرید نهاده‌ها و مواد اولیه تولید به صادرکنندگان، خدمات سوآپ نیز می‌تواند مشمول معافیت همراه با استرداد شوند. 			
<p>این تبصره به منظور کاهش ابهام‌ها و چالش‌های ناشی از اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده به تصویب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی رسیده است. در طول سال‌های اجرای قانون مذکور اختلافات متعددی میان سازمان امور مالیاتی و فعالان اقتصادی حوزه فروش فرآورده‌های نفتی شکل گرفت که عمدتاً بر اثر ابهام در خصوص مفهوم «صادرات» بوده است.</p>	<p>موافق با مصوبه کمیسیون</p>	<p>_____</p>	<p>تبصره (۱) ماده (۱۰) فروش کلیه فرآورده‌های تولیدی شرکت‌های پالایش به صورت ارزی (فروش سوخت‌های هوایی به شرکت‌های هواپیمایی خارجی در فرودگاه‌های داخلی)، مرزی (فروش سوخت در جایگاه‌های مستقر در نواحی مرزی کشور) و بنکرینگ (فروش سوخت دارای پروانه صادراتی گمرک جمهوری اسلامی ایران به کشتی‌ها)، صادرات</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>براساس تلقی سازمان امور مالیاتی فروش فرآورده‌های نفتی به صورت ارزی، مرزی و بنکرینگ صادرات محسوب نمی‌شود و لذا عرضه‌کنندگان آن علاوه بر آنکه مشمول استرداد اعتبار مالیاتی نخواهند شد، مکلفند که مالیات بر ارزش افزوده مرتبط با معامله خود را نیز به حساب سازمان امور مالیاتی واریز کنند. شرکت ملی پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی براساس استعلامی که از وزیر نفت داشته است بابت فروش‌های ارزی (فروش سوخت‌های هوایی به شرکت‌های هواپیمایی خارجی در فرودگاه‌های داخلی)، مرزی (فروش سوخت در جایگاه‌های مستقر در نواحی مرزی کشور)، بنکرینگ (فروش سوخت به منظور بنکرینگ به کشتی‌های خارجی) از مشتریان عمدتاً خارجی مالیات و عوارضی دریافت نمی‌کند لیکن سازمان امور مالیاتی فروش فرآورده‌های مذکور را به دلیل عدم صدور پروانه سبز گمرکی توسط گمرک یا برگ خروجی (به دلیل شرایط عرضه آنها)، صادرات تلقی نمی‌کند.</p> <p>عرضه فرآورده‌های نفتی به صورت ارزی، مرزی و بنکرینگ باید صادرات تلقی شوند و مشمول استرداد اعتبار مالیاتی باشند. از همین رو تبصره حاضر در</p>			محسوب می‌شود.

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
جهت شفاف شدن قانون به تصویب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی رسیده است.			
به دلیل آنکه در فروش مواد خام ارزش افزوده قابل توجهی وجود ندارد و صرفاً خام‌فروشی منابع کشور صورت گرفته است، استرداد مالیات خرید به صادرکنندگان فاقد توجیه کارشناسی است.	موافق با مصوبه کمیسیون	_____	تبصره (۲) ماده (۱۰) استرداد مالیات خرید برای صادرات مواد خام و مواد اولیه تولید که در فهرست مربوط به ماده (۱۴۱) قانون مالیات‌های مستقیم ذکر شده‌اند، ممنوع است.
	موافق با مصوبه کمیسیون	تبصره (۵) ماده (۱۴) ... چنانچه محل ارائه خدمت و مصرف آن در خارج از شرکت باشد، واردکننده خدمت مشمول این مصرف خدمات و یا مقصد ارائه خدمات خارج از کشور باشد، صادرات خدمت محسوب می‌گردد.	تبصره (۳) ماده (۱۰) خدماتی که توسط اشخاص مقیم ایران (اشخاص حقوقی ایرانی، اشخاص حقیقی مقیم ایران، شعب شرکت‌های خارجی مقیم ایران) ارائه و محل مصرف خدمات و یا مقصد ارائه خدمات خارج از کشور باشد، صادرات خدمت محسوب می‌گردد.
درخصوص این ماده توجه به نکات ذیل ضروری است: مشابه با مفاد این ماده در تبصره ماده (۱۳) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۳۸۷ نیز وجود داشته است که در طول سال‌های اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز علی‌رغم وجود مشکلات اجرایی عملیاتی شده است. یکی از رویه‌هایی که در اکثر کشورهای دنیا در مورد مالیات بر ارزش افزوده اجرا می‌شود، امکان بازپس‌گیری مالیات پرداخت شده توسط گردشگران خارجی در هنگام خروج از کشور است؛ چراکه خرید کالا توسط این افراد و خارج کردن آن	موافق با مصوبه کمیسیون	ماده (۶) مالیات پرداختی بابت کالاهای همراه مسافران تبعه کشورهای خارجی که ظرف دو ماه از تاریخ خرید از کشور خارج گردند، در صورتی که جمع مالیات خرید پرداختی آنان کمتر از یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال نباشد از محل وصولی‌های جاری، هنگام خروج از کشور با ارائه اسناد و مدارک مثبت، توسط سازمان مسترد می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این تبصره توسط سازمان ظرف ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.	ماده (۱۱) مالیات پرداختی بابت خرید کالاها در داخل ایران که ظرف دو ماه از تاریخ خرید همراه مسافران اعم از ایرانی و خارجی از کشور خارج می‌شود و نیز، مالیات پرداختی گردشگران خارجی بابت بلیط پرواز خارجی خریداری شده از شرکت‌های هواپیمایی ایرانی، هنگام خروج از کشور با ارائه صورت‌حساب الکترونیکی و یا اسناد و مدارک مثبت، توسط سازمان، از محل وصولی‌های جاری مسترد می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف ۶ ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>از کشور به نوعی صادرات محسوب می‌شود. جهت افزایش جذابیت شرکت‌های هواپیمایی داخلی برای گردشگران خارجی، امکان بازپس‌گیری مالیات پرداختی بابت خرید بلیط پروازهای خارجی از شرکت‌های داخلی برای گردشگران خارجی به تصویب کمیسیون اقتصادی مجلس رسیده است. کمیسیون اقتصادی با تصویب این بند به دنبال ترغیب گردشگران خارجی به استفاده از شرکت‌های هواپیمایی داخلی بوده است.</p>			<p>سازمان تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.</p>
<p>درخصوص این ماده دو ملاحظه اساسی وجود دارد:</p> <ul style="list-style-type: none"> همانطور که ذکر شد هدف از اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده علاوه بر درآمدزایی دولت، گسترش شفافیت در ساختار اقتصادی کشور و کسب اطلاع از زنجیره کامل تولید و واردات کالا و خدمات تا صادرات و مصرف آنهاست. براساس مبانی نظری مالیات بر ارزش‌افزوده و تجربیات به‌دست آمده از اجرای قانون مذکور، هرگونه افزایش در دامنه معافیت‌های کالاها و خدمات و همچنین مستثنا کردن بخشی از قلمرو جغرافیایی کشور از اجرای قانون مالیات بر ارزش‌افزوده (مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی) منجر به کاهش شفافیت در نظام اقتصادی کشور، از دست دادن بخش قابل توجهی از اطلاعات اقتصادی 	<p>موافق همراه با اصلاحات</p>	<p>_____</p>	<p>ماده (۱۲)</p> <p>اعمال معافیت‌ها و هرگونه مشوق مالیاتی در این قانون و سایر قوانین، برای مؤدیانی که حجم معاملات سالانه آنها، از مبلغی که به پیشنهاد سازمان به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد، بیشتر باشد، منوط به عضویت مؤدی در سامانه مؤدیان و ثبت معاملات در سامانه مذکور است. این حکم شامل کلیه مناطق کشور از جمله مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی می‌شود.</p>

توضیحات	اظهار نظر کارشناسی مرکز پژوهش‌ها	متن لایحه مالیات بر ارزش افزوده	گزارش کمیسیون اقتصادی مجلس
<p>مرتبط با معاملات و تبادلات کالاها و خدمات خواهد بود. از این رو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در این ماده مقرر داشته است که فعالان اقتصادی در همه مناطق کشور اعم از سرزمین اصلی و مناطق آزاد تجاری - صنعتی و همچنین اشخاصی که به عرضه کالا و خدمات معاف می‌پردازند ملزم به ثبت معاملات خود در سامانه مؤدیان باشند تا از این طریق هدف ایجاد شفافیت در عرصه اقتصاد فراهم شود.</p> <p>• اعطای اختیار تعیین مبلغی که براساس آن بخشی از فعالان اقتصادی مشمول اجرای قانون و برخی دیگر مکلف به اجرای آن نباشند، با اصل (۸۵) قانون اساسی در تضاد است زیرا هیچ‌گونه ضابطه و یا شاخصی برای تعیین مبلغ مذکور از سوی قانونگذار ارائه نشده است. شایان ذکر است که هدف از تصویب ماده حاضر ثبت معاملات توسط فعالان اقتصادی بزرگ است تا با تکمیل پایگاه‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی در دسترس امکان رصد کلیه معاملات حاصل شده و از فرار مالیاتی جلوگیری شود لیکن باید مصوبه کمیسیون اقتصادی به نحوی اصلاح شود تا مغایرتی با اصول قانون اساسی نداشته باشد.</p>			

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲-۱۵۴۰۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه مالیات بر ارزش افزوده» (فصول اول تا سوم)

نام دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت (گروه مالیه عمومی)

تهیه و تدوین کنندگان: عبدالرضا ارسطو، هادی ترابی فر، سینا ضیایی

همکاران: امید عطائی، فاطمه میرجلیلی، سیده مریم موسوی، ابراهیم مقصودی، الهه سلیمانی

(گروه صنعت و تجاری سازی دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن)، محمد جواهری طهرانی،

ابوالفضل درویشوند (گروه حقوق عمومی و اداری دفتر مطالعات حقوقی)

مدیر مطالعه: سیدمحمد هادی سبحانین

ناظران علمی: سیدمحمد هادی سبحانین، علی مروی

اظهار نظر کننده خارج از مرکز: احمد غفارزاده

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ شروع مطالعه: خردادماه ۱۳۹۶

تاریخ خاتمه مطالعه: اردیبهشت ماه ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۲/۱۷